

Učiteljske vještine savjetovanja u profesionalnoj komunikaciji s roditeljima

---

Keranović, Tira Diandra

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:189:593814>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-09**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Teacher Education - FTERI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
UČITELJSKI FAKULTET U RIJECI

Tira – Diandra Keranović

**Učiteljske vještine savjetovanja u profesionalnoj komunikaciji s
roditeljima**

DIPLOMSKI RAD

Rijeka, 2023.

SVEUČILIŠTE U RIJECI

UČITELJSKI FAKULTET U RIJECI

Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni učiteljski studij

**Učiteljske vještine savjetovanja u profesionalnoj komunikaciji s
roditeljima**

DIPLOMSKI RAD

Predmet: Professional Communication and Counselling skills in Education

Mentor: prof. dr. sc. Renata Čepić, izv. prof. dr. sc. Sanja Skočić Mihić

Student: Tira – Diandra Keranović

Matični broj: 029901 2366

U Rijeci, rujan 2023.

ZAHVALE

Prvo zahvaljujem profesoricama mentoricama prof. dr. sc. Renati Čepić i prof. dr. sc. Sanji Skočić Mihić na neumornoj podršci, strpljenju, razumijevanju tijekom pisanja ovog rada, također Vam veliko hvala na konstantnoj motivaciji u usavršavanju rada i vjerovanju.

Zahvaljujem mojoj dragoj mami koja je oduvijek bila moja najveća potpora. Tvoja ljubav, potpora i sigurnost uvijek mi je davalo najveću hrabrost da slijedim svoje snove i beskrajno sam ti zahvalna na svemu.

Mojim sestrama Ejli, Nadji, Reini i braći Kenanu i Zenonu jedno veliko hvala za ohrabrenje i podršku u svakom trenutku, oduvijek ste mi bili i ostat će te najveći uzori u životu.

Mojem nećaku Zenu – Drizztu i nećakinji Lei vaši iskreni osmijesi i sreća donijeli su mi najveću sreću u životu, te ću zauvijek cijeniti svaki trenutak proveden s vama.

Mojim dragim kolegicama Brigiti Katić i Josipi Kajić veliko hvala na svakoj ispijenoj kavi, smijehu i na predivnim uspomnama, bez vas ništa ne bi bilo isto.

Mom predivnom dečku Kevinu duboko sam zahvalna na neizmornoj podršci i neumornom slušanju svih mojih priča, hvala ti što si bio uz mene u svakom trenutku.

Zaključno, ne bih bila tu di jesam bez Vaše podrške i ljubavi, Vi ste me oblikovali, ohrabрили i učinili onim što sam danas. Svima Vam od srca zahvaljujem.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

„Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da sam diplomski rad izradila samostalno, uz preporuke i savjetovanje s mentorom i komentorom. U izradi rada pridržavala sam se Uputa za izradu diplomskog rada i poštivala odredbe Etičkog kodeksa za studente/studentice Sveučilišta u Rijeci o akademskom poštenju.“

Potpis studentice:

Tira – Diandra Keranović

SAŽETAK

Vještine savjetovanja učitelja u profesionalnoj komunikaciji s roditeljima od iznimne su važnosti jer omogućuju učiteljima da uspostave snažno i suradničko partnerstvo s roditeljima. Ove vještine osnažuju učitelje da se učinkovito bave osjetljivim temama, izgrade odnos i stvore poticajno okruženje koje potiče uspjeh učenika. Primjenom vještina savjetovanja učitelji mogu poboljšati svoju interakciju s roditeljima, promicati otvoreni dijalog i zajedno raditi na cjelovitom razvoju djeteta. Cilj rada je dati pregled recentnih teorijskih i istraživačkih radova o učiteljskim vještinama savjetovanja u profesionalnoj komunikaciji s roditeljima (N=12). Radovi su analizirani sukladno istraživačkim pitanjima koja utvrđuju vrstu rada, dizajn studije, ključne riječi, zemljopisnu zastupljenost autora, sudionike u istraživanjima te ciljeve i rezultate istraživanja. Ključni nalazi ističu važnost partnerstva u osnaživanju djetetovog rasta i razvoja u odgoju i obrazovanju i njegovoj budućnosti te profesionalne komunikacije s roditeljima i ulogu savjetodavnih vještina u razvoju učinkovitih partnerskih odnosa.

Ključne riječi: *profesionalna komunikacija, vještine savjetovanja, roditelji, učitelji, partnerstvo učitelja i roditelja*

ABSTRACT

Teacher counseling skills in professional communication with parents are extremely important because they enable teachers to establish a strong and collaborative partnership with parents. These skills empower teachers to effectively address sensitive topics, build rapport, and create a supportive environment that fosters student success. By applying counseling skills, teachers can improve their interaction with parents, promote open dialogue and work together on the child's holistic development. The aim of the paper is to provide an overview of recent theoretical and research papers on teacher counseling skills in professional communication with parents (N=12). The papers were analyzed in accordance with the research questions that determine type of study, design, key words, geographical representation of the authors, participants in the research, the goals and results of the research. The key findings emphasize the importance of partnership in strengthening the student's growth and development in upbringing and education and his future, as well as professional communication with parents and the role of counseling skills in the development of effective partner relationships.

Key words: professional communication, counseling skills, parents, teachers, teacher-parent partnership

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. Razvoj partnerskih odnosa s roditeljima.....	2
1.1.1. Prepreke u komunikaciji učitelja i roditelja i načini za njihovo rješavanje	3
1.2. Profesionalna komunikacija s roditeljima.....	8
1.2.1. Ostvarivanje profesionalne komunikacije.....	8
1.2.2. Interpersonalna komunikacija	10
1.2.3. Profesionalne uloge i odgovornosti učitelja	12
1.3. Vještine savjetovanja u razvoju partnerskih odnosa.....	15
1.3.1. Određenje vještina savjetovanja u učiteljskoj profesiji	15
1.4. Vještine savjetovanja u profesionalnoj komunikaciji s roditeljima	18
1.4.1. Istraživanja koja se bave tematikom vještina savjetovanja i komunikacijskih vještina u hrvatskom odgojno-obrazovnom kontekstu.....	22
2. PROBLEM, CILJ RADA I ISTRAŽIVAČKA PITANJA.....	25
3. METODA	27
3.1. Kriterij izbora radova.....	27
3.2. Ekstrakcija podataka.....	29
4. REZULTATI I RASPRAVA.....	31
4.1. Broj radova ovisno o bazi podataka i godini objavljivanja.....	40
4.3. Vrsta rada i dizajn objavljenih radova	44
4.4. Ključne riječi navedene u radovima	46
4.5. Ciljevi rada i pojavnost istraživačkih koncepata	47
4.6. Sudionici istraživanja.....	51
4.7. Rezultati empirijskih i preglednih radova.....	53
5. ZAKLJUČAK.....	58
6. LITERATURA.....	61

1. UVOD

Učinkovita komunikacija između učitelja i roditelja ima ključnu ulogu u poticanju suradničkog odgojno-obrazovnog okruženja.

Vještine savjetovanja učitelja odnose se na sposobnosti i tehnike koje učitelji koriste kako bi vodili produktivne i empatične razgovore s roditeljima. One omogućuju učiteljima učinkovitu komunikaciju, uspostavljanje odnosa i stvaranje poticajnog okruženja za zajedničko donošenje odluka. Korištenjem vještina savjetovanja, učitelji mogu poboljšati svoju interakciju s roditeljima i ojačati obrazovno iskustvo za sve uključene dionike.

U ovom će se radu opisati načini ostvarivanja profesionalne komunikacije s roditeljima, te koje su profesionalne uloge i odgovornosti učitelja. Zatim će se opisati i obraditi teorijsko određenje vještina savjetovanja i opisati koje vještine savjetovanja učitelji trebaju koristiti u profesionalnoj komunikaciji s roditeljima.

U drugom dijelu rada primijenjena je metoda sustavnog pregleda literature za analizu teorijsko-metodoloških karakteristika 12 teorijskih i empirijskih radova. Rezultati provedene analize ukazuju na važnost razvoja učiteljskih kompetencija u profesionalnoj komunikaciji i vještina savjetovanja. Uz to, rezultati naglašavaju važnost uspostavljanja snažnog partnerstva učitelja i roditelja. Evidentna je važnost koju istraživači kao i sudionici provedenih empirijskih istraživanja pripisuju vrijednosti izgradnje kvalitetnog odnosa učitelja i roditelja.

Zaključno, razvoj i usavršavanje vještina savjetovanja učitelja u profesionalnoj komunikaciji s roditeljima predstavlja dragocjeno znanje koje ih osnažuje na uspostavljanje i razvoj partnerskih odnosa s roditeljima i promicanje otvorenog dijaloga kako bi podržali obrazovno iskustvo svoje djece u razvoju akademskih i socio-emocionalnih vještina. Učinkovitom komunikacijom i vještinama savjetovanja, učitelji mogu poticati uključivo i podražavajuće okruženje za učenje koje njeguje rast i razvoj svakog djeteta.

1.1. Razvoj partnerskih odnosa s roditeljima

„Partnerstvo se određuje kao najviša razina suradničkih odnosa pojedinaca iz obiteljske zajednice i vrtića/škole usmjerenih na postizanje zajedničkih ciljeva, a koji se razvijaju u određenom kontekstu tijekom boravka djeteta u odgojno – obrazovnoj ustanovi., (Ljubetić, 2014: 4). Cilj je opća dobrobit djeteta odnosno povećanje njegovog samopoštovanja, razvoj pozitivnog stava prema školi, poboljšanje interpersonalnih vještina te vještina donošenja odluka.

U ostvarenju zajedničkog cilja dobrobiti djeteta potrebne dvije aktivno uključene strane koje se međusobno podržavaju (Koprivnjak, 2022). Stoga, principe za uspostavu partnerskih odnosa između učitelja i roditelja uključuju: usklađivanje ciljeva, svrhe i aktivnosti suradnje, realnu procjenu mogućnosti učitelja, uočavanje razlika u roditeljskim sposobnostima, odgovaranje na potrebe roditelja primjerenim programima, razgovaranje o očekivanjima, ulogama i odgovornostima kako učitelja tako i roditelja, uključivanje roditelja u donošenje odluka, pronalaženje adekvatnih načina rješavanja mogućih problema, te znanje i razumijevanje da za partnerske odnose je potreban obostran trud, energija i vrijeme (Becher, 2003, prema Kolak, 2006).

U procesu izgradnje partnerstva može doći do određenih prepreka na strani učitelja ili roditelja, no kvalitetnom suradnjom sve prepreke su rješive (Kolak, 2006). Clarke i sur. (2010, prema Ljubetić 2014) navode tri kategorizacije..... navodi tri kategorizacije prepreka koje stoje na putu izgradnje kvalitetnog partnerstva između roditelja i učitelja: interpersonalni izazovi, logistički izazovi i izazovi na razini sustava.

Interpersonalni izazovi su oni koji se odnose na karakter učitelja i roditelja. Kada učitelji ne postavljaju jasna očekivanja od roditelja te ne zadaju jasne upute za pružanje potpore djetetovu učenju i razvoju, postoji velika vjerojatnost da će roditelji postati nezadovoljni te neće pokazati inicijativu i želju za izrađivanjem partnerskih odnosa s

učiteljem (Ljubetić, 2014). Roditelji će aktivno sudjelovati te će imati pozitivne stavove prema radu kada od učitelja dobiju jasne upute, odnosno kada učitelj zadovolji roditeljevoj potrebi za jasnim i kvalitetnim uputama za rad (Koprivnjak, 2022).

Logistički izazovi su jednako prisutni s obje strane i odnose se na vremenska ograničenja ili vremenske konflikte u kojima se roditelji nađu radi raznih poslovnih obaveza, briga za dijete i njegove razne aktivnosti u slobodno vrijeme. Jones i Ignelzi (2000, prema Juričić 2010) ističu kako učitelji moraju imati razumijevanja prema različitosti među roditeljima i s obzirom na njihovu struku, afinitete i mogućnosti im nuditi razredne odnosno školske aktivnosti u skladu s njihovim sposobnostima i sklonostima. Što znači da su prilagodba, fleksibilnost i pregovaranje između roditelja i učitelja najprikladniji izbor rješavanja potreba obje strana.

Izazovi na razini sustava odnose se na obitelji koje dolaze iz različitih kulturno i jezičnih područja. Kako bi zadovoljili njihove potrebe, učitelji se prvobitno trebaju dodatno i specifično obrazovati kako bi ti roditelji odnosno obitelj imala pravilnu potporu njihovoj cjelokupnoj tranziciji (Ljubetić, 2014). Od izuzetne važnosti je da učitelji prepoznaju i uvažavaju ulogu obitelji kao primarne djetetove obrazovne i socijalne sredine za učenje, jer time potiče razumijevanje zajedničke odgovornosti za odgoj, obrazovanje i budućnost djece (ISSA, 2021).

1.1.1. Prepreke u komunikaciji učitelja i roditelja i načini za njihovo rješavanje

Ozmen i sur. (2016) u svojem radu opisuju razne prepreke koje ometaju učinkovitu komunikaciju između učitelja i roditelja. Prvobitno klasificiraju prepreke u fizičke, tehničke, psihološke i društvene kategorije.

Primjeri uključuju nedostatak komunikacijske podrške kako učitelja tako i roditelja, ograničeno poznavanje sustava od strane roditelja, nefleksibilnost radnog vremena roditelja, negativna iskustva sa školama, kulturološke razlike i vremenska ograničenja.

Ekonomski pitanja i vremenska ograničenja roditelja jedan su od razloga sprječavanja učinkovite komunikacije učitelja i roditelja. Zaposleni roditelji mogu imati ograničeno vrijeme za suradnju sa školom, a financijska ograničenja mogu ih spriječiti na prisustvovanje sastancima, informacijama ili nekim događajima. Jedno od mogućih rješenja koje autori ističu jest provođenje ankete od strane učitelja kako bi odredio raspored rada roditelja te na taj način pronaći fleksibilne mogućnosti komunikacije.

Negativna iskustva roditelja sa školama također može otežati njihovu komunikaciju s učiteljima. Škole bi trebale pružiti usluge usmjeravanja kako bi pomogle roditeljima da se nose s tim psihološkim izazovima te stvarati podršku i uvijek davati kvalitetne i detaljne povratne informacije vezane za učenika i njegov napredak.

Kulturološke razlike mogu se stvoriti kada učitelji i roditelji dolaze iz različitih kulturnih i jezičnih sredina. Kako se ova prepreka ne bi pojavila, učitelje se potiče na obrazovanje o različitim kulturama, te potrebno razumijevanje kulturnih vrijednosti i razlika obiju strana.

Nedostatak pristupa tehnologiji može ograničiti mogućnosti komunikacije. Iako nove tehnologije poboljšavaju komunikaciju, učitelji ne smiju pretpostaviti da svi roditelji imaju pristup takvoj vrsti tehnologije. Trebali bi istražiti alternativne metode odnosno uvrstiti tradicionalnu komunikaciju temeljenu na papiru, naravno u dogovoru sa roditeljem i njegovim preferencama.

1.1.2. Epsteinov okvir šest tipova uključenosti partnerstva

Joyce Epstein (2002) u *Okvir šest vrsta uključenosti za sveobuhvatne programe partnerstva i ogledne prakse* opisuje šest bitnih dimenzija angažmana i partnerstva obitelji, učenika i odgojno – obrazovne ustanove.

Epstein i njezini suradnici naglašavaju da je svaka vrsta uključenosti dvosmjerno partnerstvo, odnosno idealno partnerstvo koje zajednički razvijaju učitelji i obitelji koje rade zajedno.

U tablici 1 sažeto su prikazane Epsteinove tri tablice.

Tablica 1 : Epsteinov okvir šest tipova uključenosti partnerstva

Roditeljstvo	Komuniciranje	Volontiranje	Učenje kod kuće	Donošenje odluka	Suradnja s zajednicom
<i>Partnerstvo i primjeri prakse</i>					
Pomoći svim obiteljima da uspostave kućno okruženje za podršku djeci kao učenicima	Osmisliti učinkovite oblike komunikacije od škole do kuće i od kuće do škole u svrhu napretka učenika	Zaposliti i organizirati pomoć i podršku roditeljima	Pružiti informacije i ideje obiteljima o tome kako pomoći učenicima kod kuće oko domaćih zadaća i drugih aktivnosti	Uključiti roditelje u odluke vezane uz školske aktivnosti i obaveze	Identificirati i integrirati zajednicu u odgojno - obrazovni proces
Kućni posjeti učitelja na prijelazima sa predškole u osnovnu školu	Tjedne ili mjesečne mape radova učenika koje se šalju kući na pregled i komentare	Školski i razredni volonterski program za pomoć učiteljima, učenicima i roditeljima	Informacije za obitelji o vještinama potrebnim učenicima za svaki predmet u svakom razredu	Mreže za povezivanje svih obitelji s predstavnicima roditelja	Informacije o aktivnostima zajednice koje su povezane s vještinama učenja raznih aspekata
<i>Izazovi i redefinicije za uspješan dizajn i implementaciju šest tipova uključenosti</i>					
Pružiti informacije svim obiteljima koje to žele ili kojima su potrebne	Uspostaviti jasne dvosmjerne kanale od kuće do škole i od škole do kuće	Napraviti fleksibilne rasporede za volontere i događaje kako biste zaposlenim roditeljima omogućili sudjelovanje	Osmisliti i organizirati redoviti raspored interaktivnih domaćih zadaća koji učenicima daje odgovornost za komunikaciju s roditeljima o školi i njihovim obvezama	Uključiti obitelji u sve važne odluke vezane uz nastavni plan „i program	Osigurati jednaku mogućnost učenicima i obiteljima za sudjelovanje u programima zajednice
"Radionica" također može značiti stavljanje informacija o temi na raspolaganje u različitim oblicima koji se mogu pogledati, čuti ili pročitati bilo gdje	„Komunikacija o školskim programima i napretku učenika“ znači višesmjerne kanale komunikacije	„Volonter“ znači bilo tko tko podržava školske ciljeve i razvoj djece na bilo koji način	„Domaća zadaća“ ne znači samo rad koji se radi sam, već i interaktivne aktivnosti koje se dijele s drugima	„Donošenje odluka“ znači proces partnerstva, zajedničkih pogleda i djelovanja dvaju zajedničkih ciljeva	"Zajednica" znači svi koji su zainteresirani i pod utjecajem kvalitete obrazovanja, a ne samo obitelji i učenici u školama
<i>Očekivani rezultati za učenike</i>					
Svijest o važnosti škole	Svijest o vlastitom napretku i djelovanje potrebno za održavanje ili poboljšanje ocjena	Razvijanje vještina komuniciranja s odraslima	Razvijanje pozitivnog stava prema školskom radu	Razumijevanje da su prava učenika zaštićena	Posebne pogodnosti povezane s programima, uslugama i mogućnostima koje povezuju studente sa zajednicom
<i>Očekivani rezultati za roditelje</i>					

Osjećaj podrške škole i drugih roditelja	Učinkovito reagiranje na probleme učenika	Svjesni da su obitelji dobrodošle i cijenjene u školi	Znati kako podržati, ohrabriti i pomoći učeniku kod kuće svake godine	Svjesnost glasova roditelja u školskim odlukama	Interakcije s drugim obiteljima u aktivnostima zajednice
<i>Očekivani rezultati za učitelje</i>					
Razumijevanje obiteljske kulture, briga, ciljeva, potreba i pogleda na njihovu djecu	Uvažavanje i korištenje matične mreže za komunikaciju	Veća individualna pažnja studentima uz pomoć volontera	Poštivanje obiteljskog vremena	Svijest o perspektivama roditelja kao čimbeniku u razvoju politike i odlukama	Poznavanje resursa zajednice za obogaćivanje nastavnog plana i programa i nastave

Izvor: Epstein, J.L., Sanders, M.G., Simon, B.S., Salinas, C.K., Rodriguez Jansorn, N., Van Voorhis, F., (2002) *School, family and community partnerships – your handbook for action*. Corwin Press, inc. (27-29)

Šest vrsta uključenosti su: (1) roditeljstvo koje se događa kada se obitelj i škola gledaju na svoju „djecu kao učenike“ i kada škola odnosno učitelji razumiju obiteljsku situaciju učenika; (2) komuniciranje koje se događa kada nastavnici, učenici i obitelj *"dizajniraju učinkovite oblike komunikacije od škole do kuće i od kuće do škole"* ; (3) volontiranje koje se događa kada učitelji, obitelji i učenici *„regrutiraju i organiziraju roditeljsku pomoć i podršku"* i računaju roditelje kao podršku za učeničke aktivnosti ; (4) učenje kod kuće koje se događa kada se pružaju informacije, ideje ili obuka za edukaciju obitelji o tome kako *„mogu pomoći učenicima kod kuće s domaćom zadaćom i drugim aktivnostima, odlukama i planiranjem vezanim uz nastavni plan i program."* ; (5) donošenje odluka koje se događa kada škole uključuju roditelje u školske odluke; (6) suradnja sa zajednicom koja se događa kada je zajednica integrirana u obrazovni proces kako bi se *"ojačali školski programi, obiteljske prakse te učenje i razvoj učenika."*

Ono po čemu se Epsteinov okvir razlikuje od mnogih sličnih okvira su opsežne tablice odnosno popisi koji sadrže opisne primjere kako bi se ilustrirala svaka vrsta uključenosti. Epstein i njeni suradnici razvili su skup od tri sveobuhvatne tablice.

Prva tablica koju naziva *„Epsteinov okvir šest vrsta uključenosti za sveobuhvatne programe -Partnerstvo i primjeri prakse“* uključuje navedenih šest tipova uključenosti i popratni skup reprezentativnih praksi i strategija. Druga tablica pod nazivom *„Izazovi i redefinicije za uspješan dizajn i implementaciju šest tipova uključenosti“* predstavlja skup izazova za svaki oblik uključenosti. Treća tablica nazvana *„Očekivani rezultati za učenike roditelje i nastavnike“* daje opise tipičnih ishoda šest vrsta uključenosti za roditelje i učitelje.

1.2. Profesionalna komunikacija s roditeljima

Sposobnost uspješne komunikacije jedna je od najvažnijih životnih vještina. Kvaliteta života u svim aspektima, od privatnog do poslovnog, ovisi o kvaliteti i učinkovitosti naše komunikacije. Komunikacija je u svojoj suštini sporazumijevanje, a može se definirati kao „*proces u kojem ljudi utječu jedni na druge oblikovanjem, prenošenjem, primanjem, tumačenjem i uzvrćanjem poruka, misli, ideja, iskustva, osjećaja*“ (Tatković i sur., 2016: 7).

Komunikacija igra važnu ulogu u obrazovanju, a neki pedagozi smatraju da je ona i sam bit obrazovnog procesa. Uspjeh obrazovanja ovisi, između ostalog, o kvaliteti komunikacije između svih dionika odgojno-obrazovnog procesa dok neki oblici komunikacije imaju posebnu važnost za samu nastavu (Bognar, 2016).

Odgoj i obrazovanje temelje se na interpersonalnoj komunikaciji te je iz tog razloga od izričite važnosti poznavanje obrazovnih i psiholoških aspekata komunikacije (Tatković i sur., 2016). Učinkovita profesionalna komunikacija učitelja s roditeljima važna je jer pruža bolje poznavanje uzajamnih očekivanja, omogućavajući roditeljima i učiteljima učinkovit rast i razvoj učenika te stvaranje temelja za kvalitetnu suradnju (Symeou i sur., 2012).

1.2.1. Ostvarivanje profesionalne komunikacije

Nužan preduvjet za ostvarivanje profesionalne komunikacije između učitelja i roditelja jest međusoban odnos koji mora biti prožet recipročnim „*povjerenjem, otvorenosti, tolerancijom, uvažavanjem osobnih i profesionalnih kompetencija te poštovanjem*“ (Tatković i sur., 2016: 91). Profesionalna komunikacija s roditeljima nezanemariv je put ka djelotvornosti jedne odgojno-obrazovne ustanove, stoga je nužno osposobljavanje učitelja za stjecanje komunikacijske kompetencije i primjenu komunikacijskih vještina (Tatković i sur., 2016).

Rijavec i Miljković (2010, prema Tatković i sur. 2016) navode da se ostvarivanje dobre komunikacije učitelja s roditeljima realizira kroz: (1) uspostavu komunikacije s roditeljima na početku školske godine koje služi kao temelj za dublje i kvalitetnije upoznavanje obitelji učenika; (2) kontinuirano održavanje komunikacije tijekom cijele godine što se može ostvariti kroz razne neformalne i formalne oblike uključivanja roditelja u život i rad škole (radionice, aktivnosti upravljanja školom, izložbe, proslave, druženja, sastanci, informacije,...).

Profesionalna komunikacija dijeli se prema kriteriju formalnosti (formalno i neformalno) i obliku (verbalna i neverbalna).

Formalna komunikacija je ona u kojoj roditelji i učitelji „službeno“ surađuju kako bi pomogli učeniku u napredovanju i razvoju (Tatković i sur., 2016). Jedno od obilježja formalne komunikacije je planiranje unaprijed, za razliku od neformalne koja se temelji na karakteristikama svakog sudionika (Bogatić i sur., 2018, prema Koritnik, 2021).

Neformalna komunikacija je slobodnija, raznolika te ju obilježava kreativnost učitelja i kultura odgojno-obrazovne ustanove. Svakako će većina odgojno-obrazovnih ustanova poticati sve vrste komunikacija učitelja s roditeljima jer se partnerstvo gradi upravo na tome. Učitelji moraju biti spremni usvojiti različite oblike komunikacije kako bi mogli odgovoriti na potencijalne komunikacijske izazove (Rogulj, 2018, prema Koritnik, 2021).

Verbalna komunikacija odnosi se na razgovore u kojima je artikulirana riječ glavni kod komunikacije i ona ima nekoliko prednosti nad ostalim oblicima. Jedna od prednosti ove komunikacije je mogućnost dobivanja automatske povratne informacije i utvrđivanje razumijevanja sugovornika (Rouse i Rouse, 2005, prema Polić, 2017). Dijeli se na pismenu i usmenu komunikaciju, dok u odgojno-obrazovnim ustanovama učitelji i odgajatelji koriste ovu vrstu komunikacije uglavnom za prenošenje bitnih informacija i uputa kako roditeljima tako i ostalim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa (Koritnik, 2021).

Neverbalna komunikacija složena je nadogradnja komunikacije i element koji obogaćuje te donosi novu interpretaciju poruke između pošiljatelja i primatelja (Knapp i Hill, 2010, prema Koritinik, 2021). Uključuje glasovne ali i neglasovne aspekte ponašanja osobe, a njome se prenose emocionalna stanja (Tatković i sur., 2016). „*Ponašanje tijela kao što su: držanje, usmjerenost, pokreti tijela pri sjedenju, stajanju, hodanju, također mimika lica odnosno čela, obraza, brade, obrva i usta, te kontakt očima, gestikulacija, prostorno ponašanje čine neverbalnu komunikaciju*“ (Brajša 1993, prema Polić, 2017: 8). S obzirom na to da roditelji svjesno ili nesvjesno primjećuju neverbalni govor učitelja te stvaraju svoja mišljenja i stavove temeljem njih, učitelji moraju biti svjesni svoje neverbalne komunikacije jer ona uvelike utječe na kvalitetu partnerstva.

1.2.2. Interpersonalna komunikacija

Odgoj i obrazovanje temelje se na interpersonalnoj komunikaciji koja je važna za izgradnju uspješnih odnosa između svih sudionika u odgojno-obrazovnoj ustanovi. Interpersonalnu komunikaciju Tatković i sur. (2016) definiraju kao „*interakciju dviju ili više osoba koje se uporabom simbola istodobno samoprezentiraju*“.

Brajša (1993, prema Polić, 2017) navodi kako je interpersonalna komunikacija namjerno ili nenamjerno, neplanirano ili planirano slanje i primanje poruka usred odnosa među ljudima. Reardon (1998, prema Tatković i sur. 2016) ističu kako je interpersonalnu komunikaciju moguće prepoznati prema sedam ključnih značajki: (1) uključuje verbalno i neverbalno ponašanje; (2) uključuje prirodno, uvježbano, programirano ponašanje ili kombinaciju istih; (3) interpersonalna komunikacija je razvojna, a ne statična; (4) uključuje povratnu vezu, međudjelovanje i koherenciju; (5) odvija se u skladu s nekim unutarnjim i vanjskim pravilima; (6) interpersonalna komunikacija je aktivnost (svi sudionici utječu na ishod); (7) može uključivati uvjeravanje (promjena mišljenja jednog od sudionika).

Trenutačne spoznaje karakteriziraju interpersonalnu komunikaciju kao aktivnost izgradnje odnosa, tj. kao aktivnost sa zajedničkim ishodom definiranim od strane svih sudionika. Što bi značilo da se u interpersonalnoj komunikaciji ne komunicira samo

radi razgovora već kako bi se postigla svrha komunikacije, koja bi u ovom kontekstu bila izgradnja partnerstva između učitelja i roditelja radi odgojno-obrazovnog razvoja učenika (Polić, 2017).

Stvaranje dobrih odnosa, odnosno partnerstva i izgradnja profesionalnog uspjeha svih članova odgojno-obrazovne ustanove može se očekivati kada svi sudionici stave naglasak na izgradnju interpersonalne komunikacije tj. izgradnju interpersonalnih odnosa (McDermott, 2007, prema Tatković i sur., 2016).

Svaka profesionalna komunikacija ima sljedeća obilježja: (1) ona je proces u kojem je ključno razvijati odnos s sugovornikom uz poštivanje različitosti; (2) ima određenu svrhu koje obje strane poznaju i prihvaćaju; (3) usmjerena je na određeni sadržaj koji postiže dogovorenu svrhu; (4) podrazumijeva jasno određene uloge, očekivanja i odgovornosti i (5) stručnjak vodi razgovor (Ajduković, 2012). Ista autorica navodi kako je nužno da stručnjaci, u ovom slučaju učitelji, moraju razvijati međuljudske odnose te razvijati komunikacijsku kompetenciju kako bi komunikacija s roditeljima bila uspješna te kako bi stvorili i održavali odnos s roditeljima.

Kako bi učitelji i roditelji vodili uspješan razgovor moraju biti svjesni pet značajki komunikacije: (1) razumijevanje; (2) zadovoljstvo; (3) utjecaj na stavove; (4) oplemenjivanje odnosa i (5) izazovne akcije (Tatković i sur., 2016).

Razumijevanje pokazuje jesu li svi sudionici razumjeli kontekst odnosno svrhu i aspekte komunikacije. Zadovoljstvo se odnosi na emocionalna stanja koja se javljaju tijekom komunikacije, dok stavovi utječu na tumačenje sadržaja razgovora. Odnos se referira na simpatiju ili apatiju jedne osobe prema drugoj te ona uvelike utječe na sam proces komunikacije. Izazivanje akcije najkompliciraniji je zadatak, a odnosi se na djelovanje na stavove tijekom komunikacijskog procesa (Bratanić, 1993, prema Tatković i sur., 2016).

Ako je svih pet značajki zadovoljeno, smatra se da je komunikacija u najvećem stupnju interaktivne povezanosti. Tada pojedinci zauzimaju specifične stavove jedni prema drugima i na taj način biraju svoje djelovanje u komunikacijskom procesu, što je

jednako važno učiteljima i roditeljima u postizanju zajedničkog cilja (Tatković i sur., 2016).

1.2.3. Profesionalne uloge i odgovornosti učitelja

Suvremeno shvaćanje uloge učitelja podrazumijeva učitelja kao „*aktivnog „učenika“ i nositelja svojeg profesionalnog razvoja*“ koji preuzima veću odgovornost za vlastito učenje i cjeloživotni pristup u razvoju kompetencija (Hrvatska akademska i istraživačka mreža – CARNET, 2018: 5).

Profesionalne uloge učitelja i odgovornosti koje dolaze s tim ulogama opisuju se različitim konceptima (Mlinarević, 2002, Vizek Vidović, 2005, Mrkonjić i Vlahović 2008, Skupnjak, 2010).

Tako, Mrkonjić i Vlahović (2008) govore kako se uloga učitelja ne može svesti na samo jednu, nego se radi o povezanom sustavu uloga, te naglašavaju kako je učitelj predavač, prikazivač, ispitivač, ocjenjivač i inicijator odnosno duhovni pokretač odgojno-obrazovnog procesa.

Uspješan učitelj je profesionalac koji kritički promišlja o svojem radu, kontinuirano vrednuje svoje profesionalno djelovanje i uvijek je spreman preuzeti odgovornost za promjene, te se u suvremenom dobu nova uloga učitelja sastoji od kontinuiranog stjecanja izgradnje ključnih kompetencija nužnih za kvalitetno obnašanje te uloge (Skupnjak, 2010). Mlinarević (2002) ističe kako promjene u 21. stoljeću traže od učitelja oblikovanje njegove uloge, u suočavanju s velikim odgovornostima i profesionalnim zadaćama, potrebnom brigom za učenike, nužnošću uvažavanja svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa, potrebom za stručnim usavršavanjem u svojoj profesiji i samorazvojem.

Slično, Vizek Vidović (2005) pojašnjava da suvremene promjene utječu na potrebu za usmjeravanjem prema znanju o učiteljskoj ulozi koja se može promatrati kao mreža povezanih očekivanja od pojedinih sudionika, te da se ta očekivanja najčešće identificiraju kroz temeljne profesionalne zadaće učitelja: (1) prenošenje kulturalnih vrijednosti i svijesti; (2) poticanje učenika na razvoj višestrukih kompetencija i

samoregulirano učenje; (3) modeliranje komunikacijskih i socijalnih vještina potrebnih za učinkovito sudjelovanje u civilnom društvu i životu u multikulturalnom okruženju; (4) davanje potpore roditeljima i djeci u rješavanju razvojnih i životnih izazova.

Profesionalni razvoj učitelja vidi se „kao cjeloživotni proces učenja i razvoja na osobnom, društvenom i užem stručnom području“ (Čepić, Kalin i Šteh, 2017:38, 2019:151).

Brojni autori (npr. Mlinarević, 2002, Vizek Vidović, 2005, Mrkonjić i Vlahović 2008, Skupnjak, 2010, Čepić i Kalin (Ur.), 2017, Kalin i Čepić (Ur.), 2019) ističu važnost profesionalnog razvoja učitelja odnosno razvoja njihovih kompetencija kao odgovor na izazove koji se javljaju radi prilagodbe višestrukih uloga učitelja uzrokovanih brojnim suvremenim promjenama.

Nacionalno vijeće za odgoj i obrazovanje 2016. godine donio je dokument pod nazivom *Okvir nacionalnoga standarda kvalifikacija za učitelje u osnovnim i srednjim školama* koji je podijeljen na ishode učenja učitelja strukturiranih prema primarnim kompetencijama nužnima za kvalitetno obavljanje učiteljske uloge. Skupovi ishoda učenja dijele se na 8 područja; (1) akademska disciplina, nastavni predmet/odgojno-obrazovna područja; (2) učenje i poučavanje; (3) vrednovanje; (4) okruženje za učenje; (5) suradnja u školi, s obitelji i zajednicom; (6) obrazovni sustav i organizacija škole; (7) profesionalna komunikacija i interakcija i (8) profesionalnost i profesionalni razvoj.

Vidljiva je sukladnost među primarnim kompetencijama nužnima za kvalitetno obavljanje učiteljske uloge (*Okvir nacionalnoga standarda kvalifikacija za učitelje u osnovnim i srednjim školama (ONSK)*) i temeljnim profesionalnim zadaćama učitelja (Vizek – Vidović, 2005).

Vizek – Vidović kao treću profesionalnu zadaću navodi *modeliranje komunikacijskih i socijalnih vještina potrebnih za učinkovito sudjelovanje u civilnom društvu i životu u multikulturalnom okruženju* dok je u ONSK-u sedmi skup ishoda *profesionalna komunikacija i interakcija*. Sedmi skup ishoda učenja odnosi se upravo na važnost

uspostavljanja profesionalne komunikacije i interakcije kao jedne od temeljnih učiteljevih zadaća. Obje zadaće odnosno profesionalne kompetencije odnose se na važnost posjedovanja komunikacijskih i socijalnih vještina učitelja koje su ključne za djelovanje u profesionalnom i društvenom okruženju.

Četvrta temeljna zadaća kod Vizek – Vidović (2005) „*Davanje potpore roditeljima i djeci u rješavanju razvojnih i životnih izazova*“ i peti skup ishoda ONSK-a ; „*Suradnja u školi, s obitelji i zajednicom*“, stavljaju naglasak na razumijevanje važnosti uloge roditelja i obitelji za djetetovu dobrobit i razvoj. To podrazumijeva aktivno uključivanje roditelja u život škole te uspostavljanje partnerske suradnje s obitelji učenika.

Tako se u 8. Skupu ishoda učenja – Profesionalnost i profesionalni razvoj (ONSK-u), između ostaloga, ističe važnost samovredovanja, samorefleksije, izrade individualnog plana profesionalnoga usavršavanja, primjene etičkih načela i pravila učiteljske profesije u svom radu te svojim profesionalnim ponašanjem biti model kolegama i učenicima.

Navedena područja kompetencija i zadaća međusobno su umrežena i preklapajuća, tako jedno područje uvjetuje i nadopunjuje drugo, usprkos tome postoje jasne granice između odrednica učiteljeve kompetentnosti jer omogućuju razabiranje nijansi i posebnosti područja.

Prepoznavanjem, procjenom i reguliranjem vlastitog procesa stjecanja nužnih kompetencija u pojedinom području rada učitelji pokazuju prihvaćanje odgovornosti za ostvarivanje svih odgojno-obrazovnih ciljeva (Juričić, 2012).

Pritom se stavlja naglasak na profesionalnu odgovornost učitelja za kontinuirano unaprjeđivanje svojih kompetencija, pružanje zajednici izgradnju višestrukih mostova između učenika, obitelji i odgojno-obrazovne ustanove. Osvješčivanjem odgovornosti učitelja, doći će, ne samo do napretka u obrazovanju, već i u društvu u cjelini. (Moate, i Rouhotie-Lyhty, 2014).

1.3. Vještine savjetovanja u razvoju partnerskih odnosa

1.3.1. Određenje vještina savjetovanja u učiteljskoj profesiji

Vještine su „*proces tijekom kojeg osoba implementira skup usmjerenih međusobno povezanih i kontekstualno prikladnih društvenih ponašanja koja je naučila i nad kojima ima kontrolu*“ (Hargie, 1997, prema Žižak, 2012).

U navedenoj definiciji vidljiva je uporaba pojmova : proces, povezana ponašanja, učenje, kontrola. Potrebno je shvatiti vještine kao proces koji uključuje uporabu raznih mehanizama pri čemu je ponašanje najuočljivija komponenta. Određena vještina će biti vidljiva kada se dijelovi ponašanja organiziraju u jednu smislenu cjelinu , te kada se naučeno ponašanje primjenjuje na pravi način i u pravom trenutku (Žižak, 2012).

Vještine savjetovanja definiraju se kao „*skup vrijednosti, znanja i komunikacijskih vještina koje se koriste za podržavanje emocionalnog zdravlja i dobrobiti druge osobe*“ (BACP, 2020: 7). Savjetovanje, odnosno profesionalno savjetovanje definira se kao „*primjena principa koji vrijede u području društvenog zdravlja, psihologije ljudskog razvoja korištenjem kognitivnih, emocionalnih, bihevioralnih i sistemskih intervencijskih tehnika koje utječu na klijentovu dobrobit, osobni rast i razvoj profesionalne karijere ali i na patologiju.*“ (Hackey i Cormier, 2012). Unutar zanimanja savjetovatelja postoje mnoge specijalizacije (bračno, obiteljsko, školsko savjetovanje...) te da svatko od tih područja zahtijeva specifične vještine. .).

Posjedovanje vještina savjetovanja omogućuje stručnjacima da prepoznaju kada je nekome potrebna pomoć i sigurno mjesto za razgovor te da adekvatno reagiraju na te potrebe. Ako je osobi potrebna pomoć koje je izvan okvira profesionalne prakse, može se dati i odgovarajuća i pažljiva preporuka (BACP, 2020).

Vještine savjetovanja nisu ograničene samo na profesionalce u savjetovanju jer se koriste u drugim profesijama kao nadopunu u svojoj primarnoj ulozi.

Jones (2007) učitelje svrstava u jednu od četiri glavne skupine ljudi koji se koriste vještinama savjetovanja obzirom na to da je u njihovom radu nužno povremeno koristiti vještine savjetovanja.

Dansie (2019) navodi nekoliko vještina koje učitelji posjeduju u svojem svakodnevnom radu, a što ih istovremeno čine dobrim savjetovateljima: vještine organizacije, vještina donošenja brzih odluka, vještine rješavanja problema i dobar smisao za humor. Autor također navodi kako učitelji trebaju koristiti svoje vještine za vođenje nastave u savjetovanju učenika i roditelja.

Zrilić (2012, prema Pažin–Ilakovac, 2015) govori kako pedagozi stavljaju naglasak na učitelje kao nositelje savjetodavnoga rada u odgojno-obrazovnom kontekstu. Stoga je od izričite važnosti da učitelji osvijeste važnost posjedovanja vještina savjetovanja u svojem radu.

Vještine savjetovanja Hackey i Cormier (2012) dijele na neverbalne, temeljne verbalne i napredne verbalne vještine. Neverbalne vještine uključuju : fizički uvjeti, jezik tijela, tišina i kultura.

Fizički uvjeti odnose se na sam prostor i položaj predmeta u prostoru. Također je bitno da prostorija ulijeva povjerenje i zrači stručnošću i sigurnošću, te da osobe koje razgovaraju sjede jedna nasuprot druge bez velikih prepreka.

Jezik tijela odnosi se na tjelesne pokrete, klimanje glavom, izraze lica, način sjedenja, osmijeh...Pravilno postavljanje tijela i pravilnim gestikulacijama može se stvoriti ugodna atmosfera gdje se osoba osjeća uvaženo i sigurno što je važno za proces savjetovanja

Tišinu autor naglašava kao jednu od najvažnijih vještina. Uz njenu promišljenu uporabu, tišina može klijentu pokazati savjetovateljev poziv da nastavi pričati ili daje priliku klijentu da razmisli o svojem uvidu.

Kulturalni činitelji upućuju na pripadnike različitih kultura i na osjetljivost na njih odnosno da savjetodavatelj mora paziti o svojim neverbalnim porukama ako se nalaze u višekulturalnom odnosu kako bi zadovoljio svakoga.

Temeljne verbalne vještine autor dijeli na kratki verbalni poticaji, reflektiranje, parafraziranje, postavljanje pitanja i pojašnjavanje. Dok napredne verbalne vještine dijeli na: rezimiranje, ohrabrivanje, konfrontacija ili postavljanje izazova, tumačenje (interpretacija), usmjeravanje, davanje informacija.

Autor konstatira kako su temeljne verbalne vještine prilično zastupljene i često se koriste na početku procesa savjetovanja, ali su također prisutne i učinkovite tijekom cijelog procesa. Dok su napredne verbalne vještine vezane za specifične trenutke ili ciljeve i zahtijevaju razvijenije sposobnosti; za njihovu upotrebu ključno je odabrati dobar trenutak i učinkovito ih primijeniti.

Kottler (2007) proces savjetovanja opisuje kao slijed niz logičkih i sekvencijalnih faza: (1) fazu procjene, istraživanja, razumijevanja, djelovanja i evaluacije koje se često preklapaju jedna preko druge, čime ih je teško točno odrediti u samom procesu. Učitelj će koristiti određene vještine ovisno u kojoj se fazi nalazi, no to ne sugerira da se određena vještina ne treba koristiti u fazi u kojoj ona nije navedena. Primjerice vještina slušanja će se koristiti u svakoj fazi.

U tablici 2 prikazani su prethodno ukratko navedeni nazivi za vještine savjetovanja autora i Hackey i Cronier (2012) i Kottler (2007) .

Tablica 2: *Vještine savjetovanja*

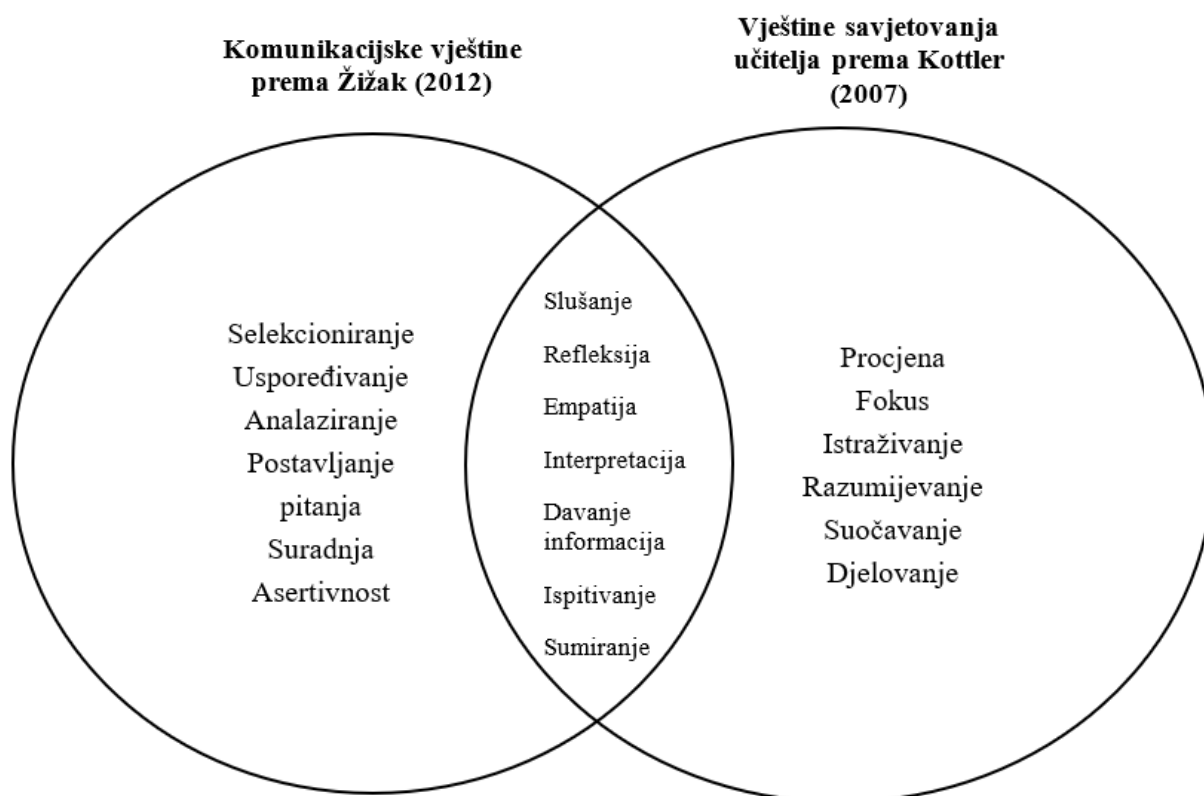
Vještine savjetovanja prema Hackey i Cronier (2012)	Reflektiranje	Postavljanje pitanja	Tumačenje	Davanje informacija	Pojašnjavanje	Rezimiranje	Ohrabrivanje
Vještine savjetovanja učitelja prema Kottler (2007)	Reflektiranje sadržaja	Ispitivanje	Interpretacija	Davanje informacija	Slušanje	Razumijevanje	Djelovanje

1.4. Vještine savjetovanja u profesionalnoj komunikaciji s roditeljima

Proces savjetovanja temelji se na komunikacijskim vještinama, koje su ključan dio vještinama savjetovanja. Stoga su pojmovi komunikacijske vještine i vještinama savjetovanja „preklapajući“, što je vidljivo i u shemi koja je izrađena na temelju dva izvora literature.

U shemi 1, prikazane su odabrane komunikacijske vještine prema Žižak (2012) i vještine savjetovanja učitelja prema Kottler (2007). U sredini sheme prikazane su vještine koje se preklapaju, odnosno one koje su jednako potrebne u komunikaciji i učiteljima u savjetovanju s roditeljima.

Shema 1: Prikaz vještina savjetovanja učitelja i komunikacijske vještine

Iz prikazane sheme moguće je zapaziti kako se vještine slušanja, refleksije, empatije, interpretacije, davanje informacija, , ispitivanja i sumiranja, nazivaju i vještinama savjetovanja i komunikacijskim vještinama vještine koje su jednako potrebne u komunikaciji i savjetovanju. U daljnjem tekstu kratko će se opisati navedene vještine.

Slušanje

Prema Al-Thani i Nasser (2012) slušanje se smatra najvažnijom vještinom u komunikaciji s drugima. Kottler (2007) opisuje dva načina da osobi s kojom vodimo komunikaciju da do znanja da ju slušamo, jedan od njih je pasivno slušanje koje prikazujemo neverbalnim znakovima, te aktivno slušanje u kojem učitelj preuzima izravnu ulogu u odgovaranju na potrebe roditelja.

Nelson-Jones (2005) ističe kako aktivno slušanje zahtjeva ne samo razumijevanje rečenog nego i demonstriranje tog razumijevanja. Kao rezultat toga vještina aktivnog slušanja zahtjeva od učitelja sposobnost primanja informacija i pravilne reakcije na informaciju. *Aktivno slušanje od strane učitelja ima niz značajnih implikacija :“ razvijanje dobrog odnosa, razvijanje povjerenja, skupljanje potrebnih informacija, pomaganje roditeljima u preuzimanju odgovornosti,...“* (Nelson-Jones, 2005: 83).

Refleksija

Ajduković (2012) objašnjava da kada reflektiramo (zrcalimo) pokazujemo sugovorniku da smo zamijetili njegove osjećaje odnosno emocije, te da „*slušamo između redova*“. Ista autorica tvrdi kako je reflektiranje osjećaja od izričite važnosti jer će tada sugovornik uvidjeti da ju se razumije te će moći bolje sagledati svoju reakciju na sadržaj razgovora.

Empatija

Prema BACP-u (2020) priroda, upotreba i važnost empatije kao i način na koji se ona prenosi ključni su za pružanje kvalitetnog procesa savjetovanja. Stoga je važno razumjeti što je empatija. Rogers (1962, prema Nelson-Jones, 2005) objašnjava kako je empatija sposobnost osjetiti unutarnji svijet osobe kao da je naše. Autor tvrdi kako empatija nije nužno vještina koliko je stav koji osoba ima ili jednostavno rečeno „način postojanja osobe“, no isto tako, ona se kao i ostale vještine mogu naučiti.

Interpretacija

Kottler (2007) dijeli vještinu interpretacije na interpretaciju sadržaja i interpretaciju osjećaja. Ističe kako se interpretacija sadržaja odnosi na preformuliranje rečenog kako bi se roditelji mogli dodatno objasniti ili kako bi se dodatno mogao istražiti problem i eventualne nejasnoće. Također učitelj daje do znanja roditelju da je razumio ono što mu je rečeno. Interpretacija osjećaja slična je interpretaciji sadržaja no ovdje se stavlja naglasak na osjećaje govornika (Kottler, 2007).

Ovdje je namjera identificirati i odražavati osjećaje koje učitelj čuje u izjavama roditelja te na taj način pokazati razumijevanje odnosno empatiju te ujedno stvoriti kvalitetan odnos s roditeljima.

Davanje informacija

Davanje informacija koristi se kada nedostaju određeni podaci koji su potrebni roditelju za postupanje odnosno razmišljanje na određen način (Hackney i Cormier, 2012). Ajduković (2012) tvrdi da davanje informacija uključuje i objašnjavanje, jer je objašnjavanje proces davanja informacija tako da se uveća njihovo razumijevanje. Ista autorica navodi da su funkcije objašnjavanja omogućavanje davanja informacija koje su nedostupne, pojednostavljivanje složenih informacija i naglašavanje ključnih obilježja razgovora.

Postavljanje pitanja

Najočitiji način za dobivanje dodatnih informacija potrebnih za dobivanje cjelokupne slike, razumijevanja osobe i sl. U procesu savjetovanja najbolje je koristiti otvorena pitanja, jer ona zahtijevaju razradu, te osoba odnosno učitelj može uvidjeti kako roditelj doživljava određenu situaciju. Upravo zato se potiče ispitivanje samo otvorenih pitanja jer koristeći pitanja zatvorenog tipa (gdje su odgovori kratki, najčešće „da“ ili „ne“) zatvaramo mogućnost produbljivanja razgovora i razumijevanja doživljaja osobe (Kottler, 2007).

Sumiranje

Sumiranje je suradnički proces u kojem oba sugovornika nastoje optimizirati učinkovitost svoje komunikacije odnosno međusobnog razumijevanja. Obzirom da sumiranje ne sadržava davanje savjeta, svog mišljenja ili interpretaciju ona potiče slušatelja i govornika na unaprjeđivanje komunikacije i razumijevanje obje strane (Ajduković, 2012) .

Posjedovanje navedenih vještina ključne su u ostvarivanju partnerskih odnosa s roditeljima. Praksa potvrđuje da kada učitelji uspostave dobar odnos s roditeljima i

surađuju na usklađivanju svojih predodžbi, perspektiva i pogleda, kada otvoreno razgovaraju, pregovaraju, međusobno se poštuju i cijene, kvalitetno komuniciraju čine učeniku i sebi višestruku korist (Ljubetić, 2014).

Učenik modeliranjem viđa kako se ostvaruje kvalitetna komunikacija i suradnja, a roditelji i učitelji stvaraju prilike za pronalaženje mogućih odstupanja u ponašanju i razvoju djeteta, te izgradnji kvalitetnog odnosa s odgojno – obrazovnom ustanovom (Ljubetić, 2014).

1.4.1. Istraživanja koja se bave tematikom vještina savjetovanja i komunikacijskih vještina u hrvatskom odgojno-obrazovnom kontekstu

U nastavku teksta istaknut će se nekoliko radova odnosno preglede radova koji istražuju kompetencije odgajatelja za primjenu vještina savjetovanja u odnosu s roditeljima u hrvatskom ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju.

Prvobitno se stavlja naglasak na rad autorica Klišanić, Skočić Mihić i Čepić (2020) pod nazivom „*Kompetentnost odgajatelja pri pružanju savjetodavne podrške roditeljima*“.

U radu je primijenjen sustavni pregled empirijskih nalaza diplomskih radova (N=21) od 2012. do 2019. iz izbornog predmeta Savjetovanje na izvanrednom diplomskom studiju Sveučilišni studij Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci. Rezultati istraživanja ukazuju na potrebu roditelja i njihovu percepciju kompetencija odgajatelja u pružanju savjetodavne podrške roditeljima, te potreba da se sustavno u studijske programe i trajni profesionalni razvoj uključe sadržaji za razvoj tih kompetencija.

Nadalje, rad autorica Skočić Mihić, Blanuša Trošelj i Katić (2013) pod nazivom *Odgajitelji predškolske djece i savjetodavni rad s roditeljima* istražuje koliko se odgajatelji osjećaju kompetentno u davanju savjeta roditeljima, s obzirom na faktore kao što su njihova dob, godine radnog iskustva i stupanj obrazovanja.

U istraživanju je sudjelovalo ukupno 136 odgajatelja te se koristila posebno razvijena *Skala samoprocjene kompetencije za savjetovanje roditelja*. Rezultati upućuju na to da se odgajatelji općenito procjenjuju umjereno kompetentnima u savjetovanju roditelja. Međutim, uočene su razlike među odgajateljima s obzirom na godine radnog staža, životno iskustvo i stupanj inicijalnog obrazovanja. Primjetno je da se profesionalno iskustvo pokazalo kao ključni čimbenik koji utječe na njihovu kompetentnost u savjetovanju, pokazujući snažnu korelaciju sa stilom života i razinom obrazovanja. To odgajatelje stavlja u nepovoljniji položaj na početku njihove karijere, jer im može nedostajati potrebno iskustvo i stručnost u savjetovanju roditelja.

U radu *Roditeljska percepcija o partnerstvu roditelj-odgajatelj u hrvatskim predškolskim ustanovama* autorice Skočić Mihić, Vlah i Bošnjak (2018).

Cilj istraživanja bio je utvrditi roditeljsku percepciju partnerstva te ispitati odnos između soci demografskih karakteristika roditelja i trajanja pohađanja predškolskog odgoja njihovog djeteta. U istraživanju je ukupno sudjelovalo 271 roditelj , te je korištena posebno dizajniranja *Skala roditeljske percepcije roditelj-odgajatelj partnerstva* koja je analizom dala tri dimenzije ; stavove prema reciprocitetu u partnerstvu, iskustva podrške odgajatelja u roditeljstvu i receptivnost za savjete u odgoju. Rezultati govore da roditelji smatraju da je razina partnerstva s odgajateljima relativno visoka, međutim njihova sposobnost da razviju i održe partnerstvo varirala je ovisno o stupnju obrazovanja, trajanju boravka djeteta u predškoli i učestalosti dolaska na roditeljske sastanke.

Sljedeći rad pod nazivom *Podrška roditeljima od strane odgojitelja i roditeljsko zadovoljstvo suradnjom* autorica Tadić, Skočić Mihić i Srića (2016) ističe da suvremeno roditeljstvo predstavlja nekoliko izazova od kojih je jedna odgovornost odgajatelja u pomaganju roditeljima kroz različite oblike suradnje, posebice tijekom individualnih susreta.

Ovaj rad je imao cilj ispitati kako roditelji percipiraju podršku odgojitelja tijekom su te utječe li ona na njihovo zadovoljstvo suradnjom. U istraživanju je sudjelovalo 216 roditelja djece predškolske dobi. Roditelji su zadovoljni podrškom koju dobivaju od

odgajatelja kroz učinkovito pružanje povratne informacije i savjete o razvoju djeteta, te savjeta i korisne informacije te

Autorice ističu kako su prethodna istraživanja također pokazala da roditelji na odgajatelje gledaju kao na profesionalce koji nude znatnu pomoć u roditeljstvu, uključujući savjete i korisne informacije o njihovom djetetu i podršci zajednice.

Navedena istraživanja odnose se na odgajateljsku profesiju obzirom da je u studijskom programu zastupljen izborni kolegij na diplomskoj razini. Prema saznanjima autorice ovog rada nema empirijskih radova koji ispituju slične konstrukte u učiteljsku profesiju, što indicira potrebu za istraživanjem kompetencija učitelja u primjeni vještina savjetovanja u profesionalnoj komunikaciji s roditeljima.

2. PROBLEM, CILJ RADA I ISTRAŽIVAČKA PITANJA

Učiteljska kompetentnost za učinkovito profesionalno komuniciranje i savjetovanje roditelja povezana je s njihovim profesionalnim razvojem, prepoznavanjem obrazovnih potreba u ovom području, kao i čimbenicima koji doprinose izgradnji partnerskih odnosa, povjerenja i međusobnog uvažavanja.

Teorija i iskustva iz prakse ukazuju na nužnost posjedovanja znanja o profesionalnoj komunikaciji i vještinama savjetovanja učitelja kako bi mogli spremno i kompetentno graditi partnerstvo s roditeljima u svrhu poboljšanja i napretka učenikovog cjelokupnog rasta i razvoja.

Cilj rada je dati pregled recentnih teorijskih i istraživačkih radova o učiteljskim vještinama savjetovanja u profesionalnoj komunikaciji s roditeljima. Pregled radova u bazama Scopus, WOS (World of Science) i Hrčak u razdoblju od 2010. godine do 2022. godine omogućit će dublje i bolje razumijevanje tematike te ukazati na zastupljenost ove tematike u odgoju i obrazovanju.

Sustavni pregled je vrsta pregleda koji koristi ponovljive metode za pronalaženje, odabir i sintetiziranje svih dostupnih dokaza. Odgovara na jasno formulirano istraživačko pitanje i eksplicitno navodi metode korištene da se dođe do odgovora (Turney, 2022).

U skladu s navedenim ciljem rada, postavljena su sljedeća istraživačka pitanja:

1. Koji je broj radova u bazama WOS, Scopus i Hrčak objavljen u razdoblju od 2010. godine do 2022. godine?
2. Koja je geografska zastupljenost autora u objavljivanim radovima?
3. Koja je vrsta rada i dizajn?
4. Koje su ključne riječi navedene u radovima?
5. Koji su ciljevi istraživanja?

6. Tko su sudionici istraživanja?
7. Koji se mjerni instrumenti najčešće koriste u istraživanjima?
8. Koji su rezultati istraživanja?

3. METODA

U ovom radu korištena je metoda sustavnog pregleda literature. Pomoću sustavnog pregleda literature mapiraju se područja neistraženosti i identificira se gdje je provedeno malo ili nimalo relevantnih istraživanja, te područja gdje su možda potrebne nove studije (Chandler i sur., 2022).

Provođenje sustavnog pregleda literature o primjeni vještina savjetovanja u profesionalnoj komunikaciji s roditeljima objavljenih u razdoblju od 2010. godine do 2022. godine ostvarilo se kroz sljedeće korake; (1) definiranje kriterija za odabir radova (2) izdvajanje relevantnih podataka (3) sažetak, sinteza podataka i tumačenje rezultata

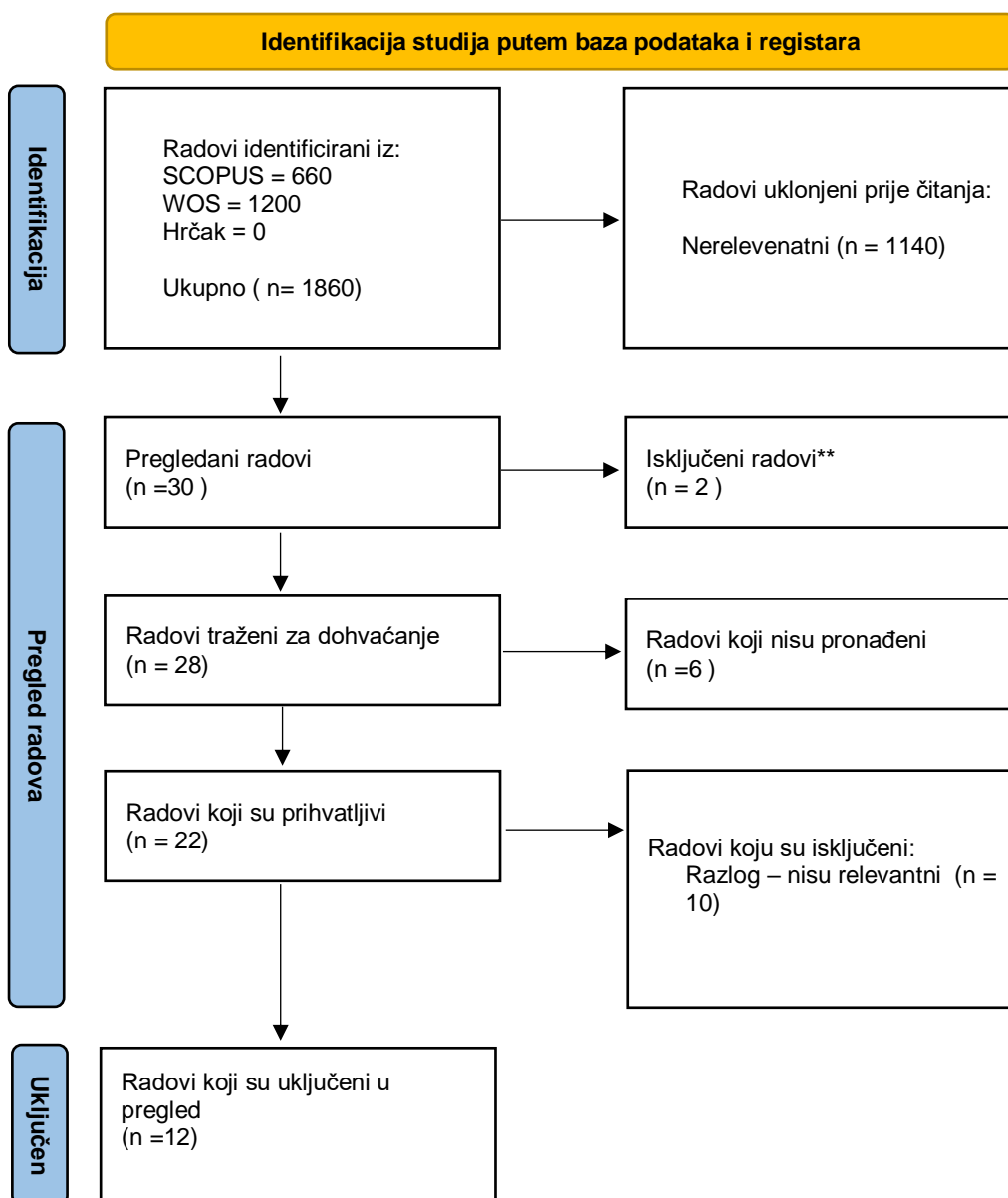
3.1. Kriterij izbora radova

Radovi su se pretraživali preko baze podataka Scopus, WOS (World of science) i Hrčak portala. Obzirom na to da su SCOPUS i WOS strane baze podataka, koristile su se ključne riječi na engleskom jeziku; *communication, counselling, skills, teacher, parent, „teacher-parent communication“, „teacher-parent partnership“*. Dok su na portalu Hrčak iste riječi prevedene na hrvatski: komunikacija, savjetovanje, vještine, učitelj, roditelj, komunikacija učitelj – roditelj, partnerstvo učitelj – roditelj

Pri definiranju kriterija pretraživanja ključne riječi povezivane su sa rječicom „AND“ , te između ključnih riječi komunikacija, savjetovanje i vještine koristila se rječica „OR“.

Kako bi sustavni pregled bio transparentan i sažet u ovom radu koristio se PRISMA *flow diagram (The Preferred Reporting Items for Systematic reviews and Meta-Analyses)* u kojem je jasno opisano što se tražilo, koji je broj radova pronađen u svakoj bazi podataka, razlog isključivanja radova i ukupan broj radova uključenih u konačni pregled. U PRISMA dijagramu 1 prikazan je prethodno opisan postupak odabira radova.

PRISMA dijagram: Odabir radova

Page MJ, McKenzie JE, Bossuyt PM, Boutron I, Hoffmann TC, Mulrow CD. (2020). The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews.

Nakon upisivanja ključnih riječi: *communication, counselling, skills, teacher, parent, „teacher-parent communication“* u SCOPUS-u ukupan broj prikazanih radova bio je 660, dok je u WOS-u ukupan broj bio 1200, a na portalu Hrčak nije nađen niti jedan rezultat. To rezultira ukupnim brojem radova od N=1860.

Pregledom naslova radova i sažetaka, isključeno je ukupno N= 1140 radova radi nerelevantnosti sa temom, pri čemu je ostalo N=720 radova za analizu. Nakon uključivanja dodatne ključne riječi „*teacher-parent partnership*“ i filtriranja rezultata odabirom godina izdavanja odnosno od 2010. do 2023. za analizu ostalo je ukupno N= 30 radova.

Detaljnijim pregledom 30 radova od kojih je 20 iz WOS-a i 10 sa Scopus-a isključena su 2 rada radi nerelevantnosti, odnosno nepostojanja povezanosti sa zadanom temom.

Od preostalih 28 radova, šest radova je isključeno jer nisu bili dostupni u otvorenom pristupu (4 sa WOS-a i 2 sa Scopus-a).

Od ukupno N= 22 rada, detaljnom analizom isključeno je njih 10 iz ponovljenog razloga, odnosno nerelevantnosti sa zadanom temom (7 iz WOS-a , 3 iz SCOPUS-a). To je na kraju rezultiralo ukupnim brojem od N= 12 radova uključenih u sistemski pregled od kojih je N= 8 iz baze podataka WOS , a ostalih N= 4 iz baze podataka Scopus.

3.2.Ekstrakcija podataka

S ciljem sintetiziranja dobivenih podataka, konstruirana je baza podataka u programu Excel tablica za ekstrakciju jasnijih i potpunijih odgovora na zadana istraživačka pitanja sadrži: ; *redni broj, baza podataka (1,2,3), vrsta dokumenta, godina izdanja, naziv časopisa, država autora, referenca u APA stilu, naslov rada, autor/i, sažetak, ključne riječi (K1, K2, K3, K4, K5), vrsta rada, dizajn, kvantitativni dizajn, kvalitativni dizajn, svrha /cilj i, rezultat (R1, R2, R3).*

Ovisno o bazi podataka, u rubriku *Baza podataka* se upisivalo 1 za članke iz baze podataka pronađenih na WOS-u, a 2 za članke pronađene na Scopus-u

Ovisno o *vrsti dokumenta* upisivali su se brojevi 1 i 2. Broj jedan je označavalo rad pronađen u časopisu i 2 za poglavlja u knjigama konferencije

U kategoriji *Godina izdanja* upisivala se godina publiciranja

U kategoriji *Naziv časopisa* upisani su nazivi časopisa u kojem je rad objavljen

U kategoriji *Reference u APA stilu* upisivao se rad prema APA 7 stilu : autor/i, godina izdanja , naslov rada, naslov časopisa

U kategoriji *Država autora* upisivala se država (i grad) u kojem je rad napisan

Ime i prezime autora upisivalo se u kategoriji *Autor/i*

U kategoriji *Sažetak* upisani su originalno napisani sažeci radova na engleskom jeziku koju su davali uvid u problematiku odnosno temu rada

Ključne riječi napisanih od strane autora upisivale su se u kategorije *Ključne riječi* koje su se protezale kroz 6 uzastopnih stupaca.

U kategoriji *Vrsta rada* pod brojem 1 označavao se teorijski rad, broj 2 je označavao pregledni rad i broj 3 je označavao empirijski rad

Kategorija *Dizajn* služila je za upisivanje metode koja se koristila u odabranom radu, gdje je broj 1 označavao kvantitativnu metodu, a broj 2 kvalitativnu metodu

Kvantitativni dizajn odnosio se na uzorak u provedenim istraživanjima gdje je broj jedan označavao učitelje, broj 2 roditelje, broj 3 učenike i broj 4 ostalo (potrebno navesti tko)

Kvalitativni dizajn označavao je metodu istraživanja koja se koristila u radu i to 1 je označavao studiju slučaja 2 je bila tematska analiza (intervju, polustrukturirani intervju), 3 narativna studija, 4 ostalo (navesti)

U kategoriji *Svrha/cilj* upisao se cilj provedenog istraživanja koji su opisani od strane autora

U kategoriji *Rezultati* upisivali su se rezultati istraživanja radova

4. REZULTATI I RASPRAVA

U nastavku su prikazani rezultati sustavnog pregleda radova prema postavljeni istraživačkim pitanjima

U tablici 3, prikazani su svi odabrani radovi prema; autoru i godini objavljivanja, državi autora, vrsti rada, dizajnu, ključnim riječima, cilju, uzorku i rezultatima

Tablica 3: Radovi prema državi autora, vrsti rada, dizajnu, ključnim riječima, cilju, uzorku i rezultatima

RB	Godina	Autor	Naslov rada	Država	Vrsta	Dizajn	Svrha/cilj	Uzorak	Rezultati
1	2022	Laura Hannon, Grainne M O'Donnell	Teachers, parents, and family-school partnerships: emotions, experiences, and advocacy	Slovačka	3	2	Kako učitelji i roditelji doživljavaju jedni druge i kako njihova percepcija može utjecati na njihovo ponašanje	2	R1 : Učitelji su partnerstvo vidjeli kao način osnaživanja roditelja kako bi mogli podržati svoju djecu R2 : Svi su učitelji imali negativne susrete s roditeljima i bili su loše opremljeni za suočavanje s takvim scenarijima R3 : Učitelji i roditelji izrazili su želju za pozitivnim međuljudskim odnosima
2	2022	Alexander Loziak	Teacher - parent relationships, forms of communication and factors that affect them	Irska	3	1	Otkriti utječu li odabrani demografski čimbenici na stavove učitelja o odnosu učitelj-roditelj i koji su preferirani načini komunikacije učitelja i roditelja	1	R1: Učitelji iz urbanih sredina percipirali su svoje odnose s roditeljima biti pozitivnije od učitelja iz ruralnih područja. R2:Učiteljice preferiraju poruke i telefonske pozive više od učitelja R3: Stariji učitelji preferiraju individualne

3	2020	Ramona Iulia Herman	The Counselling Needs of Teachers' in Pre -University Education	Rumunjska	3	1	<p>1. Istražiti način na koji pred sveučilišni nastavnici percipiraju važnost savjetodavnih aktivnosti u škola.</p> <p>2. Identificirati potrebe za savjetovanjem pred sveučilišnih nastavnika.</p> <p>3. Identificirati glavne poteškoće s kojima se učitelji susreću u svojim aktivnostima podučavanja i savjetovanja.</p>	1	<p>susrete s roditeljima i dane otvorenih vrata</p> <p>R1 : Većina nastavnika smatra važnim odgojno-obrazovni savjetodavni proces koji se provodi u odgojno-obrazovnim ustanovama</p> <p>R2: Vrlo velik postotak ispitanika smatra da bi školski savjetnik, ravnatelj i roditelji trebali podržati učitelja kako bi optimalno upravljao učenjem tako i ponašanjem djece/učenika.</p> <p>R3: Tri glavne potrebe savjetovanja ispitanih učitelja za tekuću školsku godinu. To su potrebni: programi prevencije zlostavljanja, učinkoviti načini integracije djece s posebnim obrazovnim zahtjevima i učinkoviti</p>
---	------	------------------------	--	-----------	---	---	--	---	---

									načini rješavanja međuljudskih sukoba.
4	2020	Zehra Ozcinar	Development of teacher-parent communication competence scale (TPCCS)	Turska	3	1	Razviti ljestvicu komunikacijskih kompetencija učitelj-roditelj kako bi se izmjerila komunikacijska kompetencija koje učitelji koriste u komunikaciji s roditeljima svojih učenika Kakve su učiteljske prakse provedbe podučavanja životnih vještina kroz pristup infuzije i integracije doživljava nastavnik Pretražiti aktualnu literaturu o partnerstvu	1	Potreba za ispitivanjem kompetencija koje učitelji koriste za komunikaciju sa svojim roditeljima učenicima.
5	2019	Kayi Ntinda , Phumaphi Siphiwe Dlamini	Educator self-perceived life skills education implementation practices: An exploratory study	Eswatini / Afrika	3	2		2	Učitelji su smatrali da je obuka u osnovnim vještinama savjetovanja važna za podučavanje životnih vještina
6	2019	Rachel A. Gisewhite, Michelle M. Jeanfreau,	A call for ecologically-based teacher-parent communication	Mississippi/ SAD	1	2		5	Uključenost roditelja u djetetovu

		Chelsey L. Holden	skills training in pre-service teacher education programmes				učitelja i roditelja, komunikaciju u školama i komunikacijske vještine učitelja i roditelja koje se poučavaju u programima inicijalnog obrazovanja		obrazovanje može povećati akademski uspjeh i dobrobit učenika
7	2018	Rita Sinthia, Mona Ardina, Anni Suprapti	Analysis Study of Guidance and Counseling Teachers Competency	Bengkulu / Indonezia	3	1	Provesti analizu usmjeravanja i savjetovanja o kompetencijama nastavnika, sa studijom slučaja u gradu Bengkulu	1	R1: Kompetencije učitelja usmjeravanja i savjetovanja u gradu Bengkulu za pedagoške kompetencije su u manjim kriterijima, dok su za osobnost, društvene i profesionalne kompetencije u kriterijima veća. R2: Učitelji usmjeravanja i savjetovanja trebali bi ovladati konceptom procjene prakse kako bi razumjeli uvjete, potrebe i probleme savjetovanja.

8	2018	Abolanle Olukemi Lasode, Olayinka Samuel Adeyanju	Parental Involvement In Early Childhood Education In Ogun-State, Nigeria: Implication For Counselling	Nigeria/ Afrika2	3	1	Pružiti opisne podatke o uključenosti roditelja u obrazovanje u ranom djetinjstvu, kao i izazove s kojima se roditelji suočavaju tijekom uključivanja u obrazovanje u ranom djetinjstvu.	2	R1: Uključivanje roditelja u obrazovanje u ranom djetinjstvu mora uzeti s ozbiljnošću u odgoju djetinjstva jer će to pomoći djetetu da ima vrlo dobru akademsku pozadinu na kojoj će moći graditi bolju budućnost R2: Studija je zaključila da ne postoji značajan odnos između izazova s kojima se susreću tijekom roditeljske uključenosti i njezinog učinka na obrazovanje u ranom djetinjstvu. R3: Postoji značajna razlika između uključenosti očeva i uključenosti majki u rano obrazovanje svoje djece.
9	2015	Andrea DeCapua, Lingshan Tian	Developing the communication skills of early childhood teacher	Hudson / SAD	3	2	Istražiti diskurzivne poteze i obrasce vidljive u	2	Rezultati analize podataka pokazuju da se diskurs kreće, obrasce i

			candidates: The case of advice				glavnim obrascima koji proizlaze iz podataka kako biste razumjeli kako je konstruirano davanje savjeta i kako se to usklađuje s drugim sličnim istraživanjima. Razmotriti kako se takve informacije mogu uključiti u tečajeve ranog djetinjstva Uspostaviti model savjetovanja nastavnika i njihova kompetentnost u razgovorima roditelja i učitelja o učeničkim poteškoćama u učenju		relacijske strategije koje su izradili kandidati za nastavnike usklađuju se s rezultatima drugih istraživanja vezanih za davanje savjeta
10	2015	Mara Gerich, Monika Trittel, and Bernhard Schmitz	What skills and abilities are essential for counseling on learning difficulties and learning strategies? Modeling teachers' counseling competence in parentteacher talks	Njemačka	3	1		1	Analize otkrile da faktorska struktura koju je primijetio Bruder (2011.) za nastavnike koji rade na višim razinama srednje obrazovanje nije moguće generalizirati na širi uzorak osnovnog i srednjeg obrazovanja učitelji

			measured by means of a scenario test					
11	2013	Matthew A. Kraft, Shaun M. Dougherty	The Effect of Teacher–Family Communication on Student Engagement: Evidence From a Randomized Field Experiment	Massachusetts / SAD	3	1	Procijeniti učinkovitost komunikacije nastavnika s roditeljima i učenicima kao sredstvo povećanja angažmana učenika.	1 I 4 Česta komunikacija učitelja i obitelji odmah povećala broj učenika angažiranost mjerena stopom ispunjavanja domaćih zadaća, ponašanjem na zadatku i sudjelovanjem u nastavi.

12	2010	Anne F. Farrell, Melissa A. Collier	School personnel's perceptions of family-school communication: a qualitative study	Connecticut / SAD	3	2	Proučiti kakvo je trenutno stanje komunikacije između učitelja i roditelja iz perspektive učitelja, kako na to utječu ekološki čimbenici, te koji su jedinствeni doprinosi učitelja u komunikaciji s roditeljima	2	R1: Sudionici su rekli da je učinkovita komunikacija između učitelja i roditelja visoko cijenjena, individualizirana, kritična prema vojnoj populaciji i zahtijeva stvarnu predanost i viziju
----	------	---	--	----------------------	---	---	--	---	--

4.1. Broj radova ovisno o bazi podataka i godini objavljivanja

U tablici 4 prikazani su radovi prema godini objavljivanja te bazi podataka iz koje su radovi odabrani.

Tablica 4: Odabrani radovi u bazama WOS i Scopus u razdoblju od 2010. godine do 2022. godine

RB	Godina	Naslov rada	Baza podataka
1	2022	Teachers, parents, and family-school partnerships: emotions, experiences, and advocacy	2
2	2022	Teacher - parent relationships, forms of communication and factors that affect them	1
3	2020	The Counselling Needs of Teachers' in Pre -University Education	2
4	2020	Development of teacher-parent communication competence scale (TPCCS)	2
5	2019	Educator self-perceived life skills education implementation practices: An exploratory study	2
6	2019	A call for ecologically-based teacher-parent communication skills training in pre-service teacher education programmes	1
7	2018	Analysis Study of Guidance and Counseling Teachers Competency	1
8	2018	Parental Involvement In Early Childhood Education In Ogun-State, Nigeria: Implication For Counselling	1
9	2015	Developing the communication skills of early childhood teacher candidates: The case of advice	1
10	2015	What skills and abilities are essential for counseling on learning difficulties and learning strategies? Modeling teachers' counseling competence in parentteacher talks measured by means of a scenario test	1
11	2013	The Effect of Teacher-Family Communication on Student Engagement: Evidence From a Randomized Field Experiment	1
12	2010	School personnel's perceptions of family-school communication: a qualitative study	1

Legenda: 1 WOS = 1, Scopus = 2

U tablici 5 prikazane su broj radova prema godini objave.

Tablica 5: Broj radova prema godini objavljivanja

Godina	Broj radova	Postotak
2022	1	9.09%
2020	2	18.18%
2019	2	18.18%
2018	2	18.18%
2015	2	18.18%
2013	1	9.09%
2010	1	9.09%
Ukupno	12	100%

Prema tablici vidljivo je da 2020., 2019., 2018. i 2015. godine objavljen jednak broj radova odnosno dva rada godišnje. Tijekom 2010., 2013. i 2022. godine objavljen po jedan rad. (9,09%).

Vidljivo je da je objavljen vrlo mali broj istraživanja, jedan do dva godišnje koje se bave temom učiteljskih vještina savjetovanja u profesionalnoj komunikaciji s roditeljima.

Ovi nalazi odražavaju relativno nisku razinu istraživačkih aktivnosti i objavljivanja u ovoj tematici, te ističe samu potrebu za pojačanim istraživanjima.

4.2. Geografska zastupljenost autora (država) u objavljenim radovima

U tablici 6 prikazane su zemlje, odnosno gradovi, države i kontinenti autora objavljenih radova.

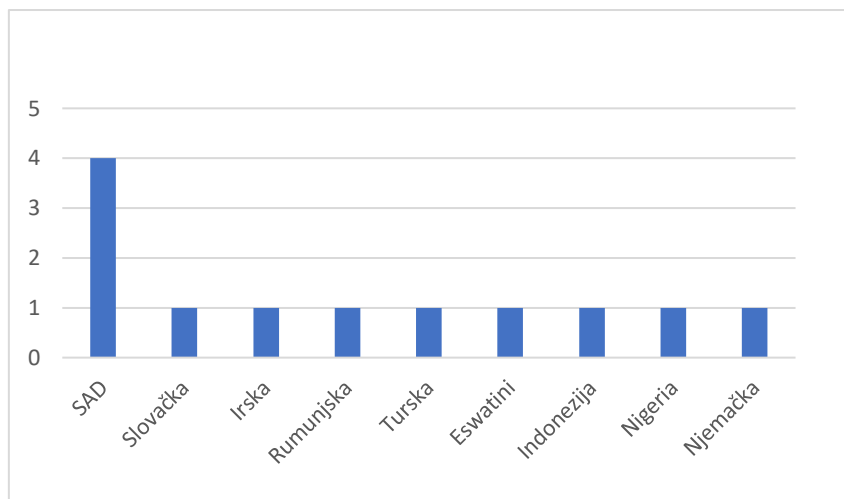
Tablica 6: Geografska zastupljenost autora u radovima

RB	Godina	Grad/ država	Kontinent
1	2022	Bratislava/ Slovačka	Europa
2	2022	Dublin/ Irska	Europa
3	2020	Alba Iulia/ Rumunjska	Europa
4	2020	North Nicosia/ Turska	Azija
5	2019	Eswatini / Afrika	Afrika
6	2019	Mississippi/ SAD	Sjeverna Amerika
7	2018	Bengkulu / Indonezija	Azija
8	2018	Ogun state / Nigeria	Afrika
9	2015	Hudson / SAD	Sjeverna Amerika
10	2015	Darmstadt / Njemačka	Europa
11	2013	Massachusettes / SAD	Sjeverna Amerika
12	2010	Connecticut / SAD	Sjeverna Amerika

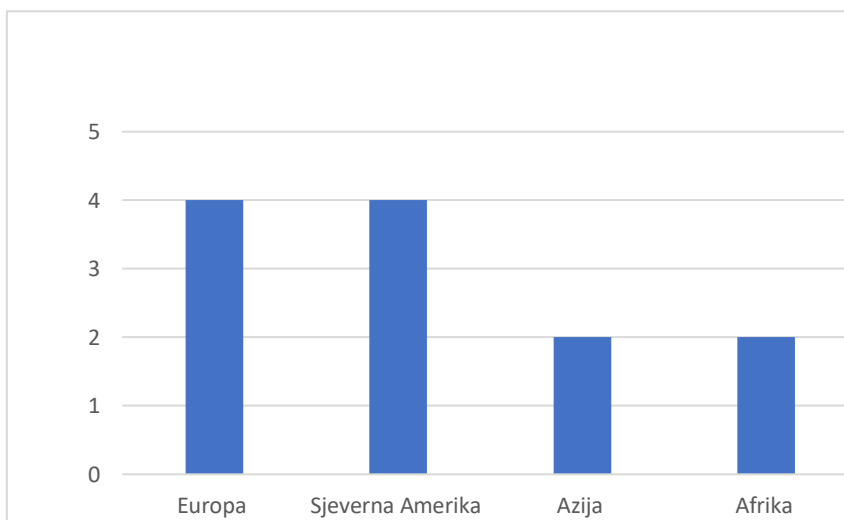
Prema tablici 6, vidljivo je da najviše objavljenih radova dolaze iz Sjeverne Amerike (N = 4) i Europe (N = 4), zatim po dva rada dolaze iz Afrike i Azije. Što se tiče objava radova prema državama, najviše radova dolazi iz SAD-a (N = 4), dok ostale države ; Irska, Rumunjska, Slovačka, Turska, Indonezija, Nigeria, Njemačka imaju po jedan objavljen rad.

Graf 1 prikazuje broj objavljenih radova po državama autora dok graf 2, prikazuje broj radova po kontinentu autora.

Graf 1: Broj radova po državama autora

Graf 2: Broj radova po kontinentu

4.3. Vrsta rada i dizajn objavljenih radova

U tablici 7 prikazano je koja je vrsta rada u istraživanjima: teorijski, pregledni ili empirijski rad.

Tablica 7: Vrsta radova

RB	Vrsta rada	Naziv časopisa
1	3	Journal of Education for Teaching
2	3	Pedagogika-Pedagogy
3	3	The 16th International Scientific Conference eLearning and Software for Education
4	3	Cypriot Journal of Educational Sciences
5	3	Journal of Psychology in Africa
6	2	Educational Review
7	3	Advances in Social Science, Education and Humanities Research
8	3	International Conference on Education and Educational Psychology
9	3	Eurasian Journal of Applied Linguistics
10	3	Zeitschrift für Entwicklungspsychologie und Pädagogische Psychologie
11	3	Journal of Research on Educational Effectiveness
12	3	Improving Schools

Legenda : 1= teorijski, 2 = pregledni, 3 = empirijski

Prema podacima u tablici vidljivo je da je 91,67 % radova empirijski rad i jedan pregledni rad 8,33%. Nije objavljen niti jedan teorijski rad o učiteljskim vještinama savjetovanja u profesionalnoj komunikaciji s roditeljima.

U tablici 8 prikazani su radovi ovisno o njihovom dizajnu odnosno ovisno je li istraživanje provedeno kvantitativnom ili kvalitativnom metodom, te uz kvalitativnu metodu je naznačena metoda rada.

Tablica 8: Dizajn empirijskih radova

RB	Dizajn	Metoda
1	2	Anketa
2	1	Anketa
3	1	Anketa
4	1	Anketa
5	2	Polustrukturirani intervju
6	2	Teorijski pregledni
7	1	Anketa
8	1	Anketa
9	2	Studija slučaja
10	1	Anketa
11	1	Anketa
12	2	Intervju

Legenda 1 = kvantitativni dizajn, 2= kvalitativni dizajn

Više od polovice radova ima kvantitativni (N=7, 55,33%), dok 5 (41,67%) ima kvalitativni dizajn.

4.4. Ključne riječi navedene u radovima

Tablica 9 prikazuje ključne riječi na originalnom engleskom jeziku i prevedene na hrvatski jezik u odabranim radovima prema godini objavljivanja rada.

Tablica 9: Ključne riječi u radovima

RB	Ključne riječi
1	Social interactions, emotional encounters, qualitative research, teachers and parents, teacher education, interviews Socijalne interakcije, emocionalni susreti, kvalitativno istraživanje, učitelji i roditelji, obrazovanje učitelja, intervjui
2	teacher-parent relationship, teacher communication, demographic factors, urban teacher, rural teachers odnos učitelj-roditelj, učiteljska komunikacija, demografski čimbenici, urbani učitelj, ruralni učitelji
3	Teachers counseling needs, wellbeing, motivation, professional development, counseling skills, prevention programs Potrebe učitelja za savjetovanjem, dobrobit, motivacija, profesionalni razvoj, vještine savjetovanja, preventivni programi
4	Primary School, teacher, parent, communication competence, scale development Osnovna škola, učitelj, roditelj, komunikacijska kompetencija, razvoj ljestvice
5	Guidance and counselling , implementation practices, life skills education, grounded theory Usmjeravanje i savjetovanje, prakse provedbe, obrazovanje o životnim vještinama, utemeljena teorija
6	"Teacher-parent communication", "human ecological model", pre- service teacher education, teacher development "Komunikacija učitelj-roditelj", "ljudski ekološki model", inicijalno obrazovanje učitelja, razvoj učitelja
7	Teacher competency, guidance and counseling, pedagogic personality, professional Kompetentnost učitelja, vođenje i savjetovanje, pedagoška osobnost, profesionalac
8	Parents involvement, interventiron, children, school, skills Uključivanje roditelja, intervencija, djeca, škola, vještine
9	Advice, pragmatics, teacher candidates, parent-teacher communication Savjeti, pragmatika, kandidati za učitelje, komunikacija roditelj-učitelj
10	Teacher professionalization, competence-assessment, counseling competence, learning strategies, structural equation modeling Profesionalizacija nastavnika, procjena kompetencija, kompetencija savjetovanja, strategije učenja, modeliranje strukturnih jednadžbi
11	Teacher-parent communication, student engagement, phone calls, randomized trial, experiment Komunikacija između nastavnika i roditelja, angažman učenika, telefonski pozivi, randomizirani pokus, eksperiment
12	home-school relations, parent involvement, "school improvement," teacher-parent contact, teacher preparation odnosi između kuće i škole, uključenost roditelja, "poboljšanje škole", kontakt učitelja i roditelja, priprema učitelja

Iako se svi radovi u većoj ili manjoj količini odnose na zadanu tematiku, u 6 od 12 radova kao ključne riječi se pojavljuju „*teacher -parents*“ (učitelj-roditelj) i „*teacher-parent communication*“ (komunikacija učitelj-roditelj).

U samo 2 rada pojavljuju se riječ „*counselling*“ (savjetovanje), „*parent*“ (roditelj) „*school*“ (škola) kao ključna riječ. Oskudna zastupljenost navedenih pojmova ukazuje na ograničeno istraživanje vještine savjetovanja u kontekstu komunikacije učitelja i roditelja.

Stoga važnost daljnjeg istraživanja kako bi se istražio sveobuhvatniji raspon čimbenika i dinamika uključenih u vještine savjetovanja u profesionalnoj komunikaciji s roditeljima.

4.5. Ciljevi rada i pojavnost istraživačkih koncepata

U tablici 10 sažeto su prikazani ciljevi odabranih radova.

Tablica 10: Ciljevi istraživanja u radovima

RB	Cilj istraživanja
1	Kako učitelji i roditelji doživljavaju jedni druge i kako njihova percepcija može utjecati na njihovo ponašanje
2	Otkriti utječu li odabrani demografski čimbenici na stavove učitelja o odnosu učitelj-roditelj i koji su preferirani načini komunikacije učitelja i roditelja
3	1. Istražiti način na koji pred sveučilišni nastavnici percipiraju važnost savjetodavnih aktivnosti u školama. 2. Identificirati potrebe za savjetovanjem pred sveučilišnih nastavnika. 3. Identificirati glavne poteškoće s kojima se učitelji susreću u svojim aktivnostima podučavanja i savjetovanja.
4	Razviti ljestvicu komunikacijskih kompetencija učitelj-roditelj kako bi se izmjerila komunikacijska kompetencija koje učitelji koriste u komunikaciji s roditeljima svojih učenika
5	Kakve su učiteljske prakse provedbe podučavanja životnih vještina kroz pristup infuzije i integracije doživljava nastavnik
6	Pretražiti aktualnu literaturu o partnerstvu učitelja i roditelja, komunikaciju u školama i komunikacijske vještine učitelja i roditelja koje se poučavaju u programima inicijalnog obrazovanja
7	Provesti analizu usmjeravanja i savjetovanja o kompetencijama nastavnika, sa studijom slučaja u gradu Bengkulu
8	Pružiti opisne podatke o uključenosti roditelja u obrazovanje u ranom djetinjstvu, kao i izazove s kojima se roditelji suočavaju tijekom uključivanja u obrazovanje u ranom djetinjstvu.
9	Istražiti diskurzivne poteze i obrasce vidljive u glavnim obrascima koji proizlaze iz podataka kako biste razumjeli kako je konstruirano davanje savjeta i kako se to usklađuje s drugim sličnim istraživanjima. Razmotriti kako se takve informacije mogu uključiti u tečajeve ranog djetinjstva
10	Uspostaviti model savjetovanja nastavnika i njihova kompetentnost u razgovorima roditelja i učitelja o učeničkim poteškoćama u učenju
11	Procijeniti učinkovitost komunikacije nastavnika s roditeljima i učenicima kao sredstvo povećanja angažmana učenika.
12	Proučiti kakvo je trenutno stanje komunikacije između učitelja i roditelja iz perspektive učitelja, kako na to utječu ekološki čimbenici, te koji su jedinstveni doprinosi učitelja u komunikaciji s roditeljima

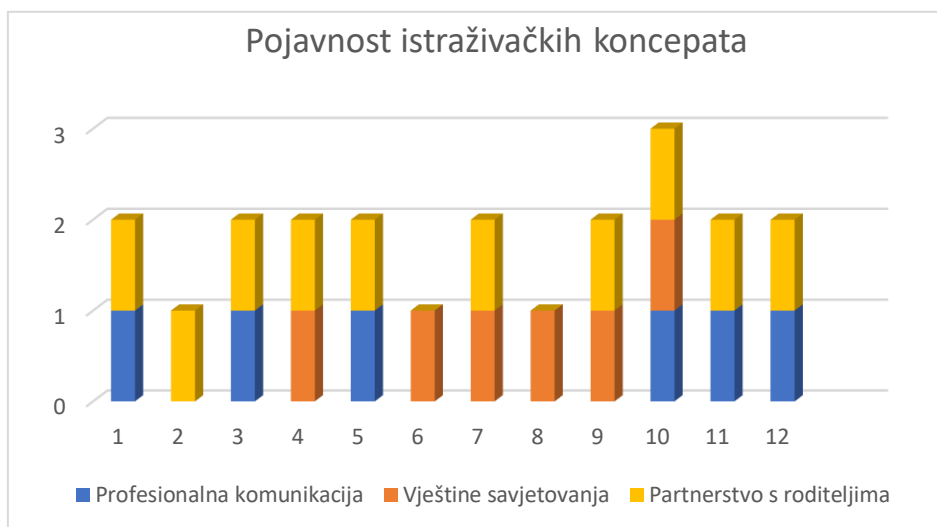
Važno je istaknuti kako je samo jedan rad uključio profesionalnu komunikaciju i vještine savjetovanja. Ostali radovi su bili bazirani ili samo na komunikaciji ili samo na savjetovanju odnosno procesu savjetovanja, a ne toliko na vještinama savjetovanja. Navedeno se jasno vidi i u tablici 11 koja prikazuje pojavnost istraživačkih koncepata u radovima. Istraživački koncepti u ovom radu bili su profesionalna komunikacija, vještine savjetovanja i partnerstvo s roditeljima.

Tablica 11: *Pojavnost istraživačkih koncepata*

RB	Profesionalna komunikacija	Vještine savjetovanja	Partnerstvo s roditeljima
1	1	0	1
2	0	0	1
3	1	0	1
4	0	1	1
5	1	0	1
6	0	1	0
7	0	1	1
8	0	1	0
9	0	1	1
10	1	1	1
11	1	0	1
12	1	0	1

Legenda : 0 = ne , 1=da

Graf 3: Pojavnost istraživačkih koncepata

Uvidom u tablicu 11. vidi se da su se 10 od 12 radova (45,45%) bavili partnerstvom učitelja s roditeljima. Ukupno 6 od 12 (27,27%) bavili su se profesionalnom komunikacijom i jednako tako 6 od 12 (27,27%) su se bavili pitanjem vještina savjetovanja učitelja. Samo jedan rad uključivao je sva tri koncepta. To upućuje na činjenicu koliko je nedostavno istražena tematika učiteljskih vještina savjetovanja u profesionalnoj komunikaciji s roditeljima. Navedeni rezultati prikazani su i u grafu 3

4.6. Sudionici istraživanja

Tablica 12 prikazuje uzorak i sažet opis uzorka u odabranim istraživanjima.

Tablica 12: Uzorak u istraživanjima

RB	Uzorak	N	Opis uzorka
2	1 i 2	Učitelji i roditelji	Učitelji odabrani na temelju; spola, radnog iskustva, razred koji poučavaju i njihovo iskustvo u poučavanju djeca s posebnim obrazovnim potrebama. Roditelji/skrbnici odabrani na temelju; dobi, spola, obrazovanja, etničke pripadnosti i statusa zaposlenja, „veličina“ obitelji
3	1,2,3	Učitelji, roditelji i učenici	196 učitelja podučava učenike 4. i 5. razreda i njihovih roditelja u 28 osnovnih škola
4	1	Učitelji	112 nastavnika iz pred univerzitetskog obrazovanja
7	2 i 3	Roditelji i učenici	Roditelji učenika dvadeset vrtića
8	2	Roditelji	Uzorak od 50 osoba
10	1	Učitelji	Studenti na diplomskom studiju/ 19
11	1 i 3	Učitelji i učenici	Učenici uključeni u program MATCH i učitelji Engleskog jezika

Legenda : 1 = učitelji, 2= roditelji, 3=učenici

Uvidom u tablicu 12, vidljivo je da 5 od 7 radova (41,67%) ima uzorak učitelja. Ukupno 4 od 7 radova (33,33%) uključivalo je uzorak roditelja, a 3 od 7 (25%) je uključivalo uzorak učenika u svojem istraživanju.

Dva od sedam radova uključilo zajedno učitelje i roditelje u svoje istraživanje, također dva rada uključilo je učitelje i učenike u istraživanje, te su dva rada uključile zajedno roditelje i učenike. Dok je samo jedan rad uključio mišljenja svih, odnosno učitelja, roditelja i učenika zajedno.

4.7. Rezultati empirijskih i preglednih radova

U tablici 13 sažeto su prikazani rezultati svih odabranih radova koji su ušli u ovaj sustavni pregled.

Tablica 13: Rezultati istraživanja

RB	Naslov	Rezultati
1	Teachers, parents, and family-school partnerships: emotions, experiences, and advocacy	<p>R1 : Učitelji su partnerstvo vidjeli kao način osnaživanja roditelja kako bi mogli podržati svoju djecu</p> <p>R2 : Svi su učitelji imali negativne susrete s roditeljima i bili su loše opremljeni za suočavanje s takvim scenarijima</p> <p>R3 : Učitelji i roditelji izrazili su želju za pozitivnim međuljudskim odnosima</p>
2	Teacher - parent relationships, forms of communication and factors that affect them	<p>R1: Učitelji iz urbanih sredina percipirali su svoje odnose s roditeljima biti pozitivnije od učitelja iz ruralnih područja.</p> <p>R2: Učiteljice preferiraju poruke i telefonske pozive više od učitelja</p> <p>R3:</p> <p>Stariji učitelji preferiraju individualne susrete s roditeljima i dane otvorenih vrata</p>
3	The Counselling Needs of Teachers' in Pre -University Education	<p>R1 : Većina nastavnika smatra važnim odgojno-obrazovni savjetodavni proces koji se provodi u odgojno-obrazovnim ustanovama</p> <p>R2: Vrlo velik postotak ispitanika smatra da bi školski savjetnik, ravnatelj i roditelji trebali podržati učitelja kako bi optimalno upravljao učenjem tako i ponašanjem djece/učenika.</p> <p>R3: Tri glavne potrebe savjetovanja ispitanih učitelja za tekuću školsku godinu. To su potrebni: programi prevencije zlostavljanja, učinkoviti načini integracije djece s posebnim obrazovnim zahtjevima i učinkoviti načini rješavanja međuljudskih sukoba.</p>

4	Development of teacher-parent communication competence scale (TPCCS)	<p>Potreba za ispitivanjem kompetencija koje učitelji koriste za komunikaciju sa svojim roditeljima učenicima.</p> <p>Učitelji su smatrali da je obuka u osnovnim vještinama savjetovanja važna za podučavanje životnih vještina</p>
5	Educator self-perceived life skills education implementation practices: An exploratory study	
6	A call for ecologically-based teacher-parent communication skills training in pre-service teacher education programmes	<p>Uključenost roditelja u djetetovu obrazovanje može povećati akademski uspjeh i dobrobit učenika</p>
7	Analysis Study of Guidance and Counseling Teachers Competency	<p>R1: Kompetencije učitelja usmjeravanja i savjetovanja u gradu Bengkulu za pedagoške kompetencije su u manjim kriterijima, dok su za osobnost, društvene i profesionalne kompetencije u kriterijima veća.</p> <p>R2: Učitelji usmjeravanja i savjetovanja trebali bi ovladati konceptom procjene prakse kako bi razumjeli uvjete, potrebe i probleme savjetovanja.</p> <p>R1: Uključivanje roditelja u obrazovanje u ranom djetinjstvu mora uzeti s ozbiljnošću u odgoju djetinjstva jer će to pomoći djetetu da ima vrlo dobru akademsku pozadinu na kojoj će moći graditi bolju budućnost</p>
8	Parental Involvement In Early Childhood Education In Ogun-State, Nigeria: Implication For Counselling	<p>R2: Studija je zaključila da ne postoji značajan odnos između izazova s kojima se susreću tijekom roditeljske uključenosti i njezinog učinka na obrazovanje u ranom djetinjstvu.</p> <p>R3: Postoji značajna razlika između uključenosti očeva i uključenosti majki u rano obrazovanje svoje djece.</p>

9	Developing the communication skills of early childhood teacher candidates: The case of advice	Rezultati analize podataka pokazuju da se diskurs kreće, obrasce i relacijske strategije koje su izradili kandidati za nastavnike usklađuju se s rezultatima drugih istraživanja vezanih za davanje savjeta
10	What skills and abilities are essential for counseling on learning difficulties and learning strategies? Modeling teachers' counseling competence in parentteacher talks measured by means of a scenario test	Analize otkrile da faktorska struktura koju je primijetio Bruder (2011.) za nastavnike koji rade na višim razinama srednje obrazovanje nije moguće generalizirati na širi uzorak osnovnog i srednjeg obrazovanja učitelji
11	The Effect of Teacher–Family Communication on Student Engagement: Evidence From a Randomized Field Experiment	Česta komunikacija učitelja i obitelji odmah povećala broj učenika angažiranost mjerena stopom ispunjavanja domaćih zadaća, ponašanjem na zadatku i sudjelovanjem u nastavi.
12	School personnel's perceptions of family–school communication: a qualitative study	R1: Sudionici su rekli da je učinkovita komunikacija između učitelja i roditelja visoko cijenjena, individualizirana, kritična prema vojnoj populaciji i zahtijeva stvarnu predanost i viziju

Rezultati jasno upućuju na potrebu za razvojem učiteljskih kompetencija u području profesionalne komunikacije ili vještinama savjetovanja. Autori Hannon, i O'Donnell (2021), Ozcinar (2019), Herman (2020), Gieswhite i sur (2019), Ntinda i DImini, (2019), Sinthia i sur (2018), DeCapua i Lingshan, (2015), Farrell i Collier (2010) u svojim radovima naglašavaju važnost učiteljevih sposobnosti u procesu komunikacije s roditeljima i potrebu za jačanjem edukacije učitelja u ovim kompetencijama.

Također, naglasak je na važnosti gradnje kvalitetnog partnerstva između učitelja i roditelja. Tako u radu kod autorica Hannon i O'Donnell (2022) jedan od rezultata ističe kako učitelji partnerstvo vide kao način osnaživanja roditelja kako bi mogli podržati svoju djecu. Također u rezultatima autorice Herman (2020) većina nastavnika smatra važnim odgojno-obrazovni savjetodavni proces u odgojno-obrazovnim ustanovama.

U ostalim radovima ističe se razlog važnosti uključivanja roditelja u djetetovo obrazovanje, te se tako u rezultatima autora Lasode i Adeyanju, (2018) naglašava kako se uključivanje roditelja u obrazovanje djeteta mora uzeti sa ozbiljnošću, jer će upravo to pomoći djetetu da ima dobru akademsku pozadinu na kojoj će moći graditi bolju budućnost. Isto se ističe kod rezultata autora Ntinda i DImini, (2019) i Gieswhite i sur (2019).

U drugim radovima ističu se razlike u vrsti komunikacije kod učitelja iz urbanih i ruralnih sredina te između učitelja viših i nižih razredna osnovne škole.

5. ZAKLJUČAK

Cilj ovog rada bio je dati pregled recentnih teorijskih i empirijskih radova o učiteljskim vještinama savjetovanja u profesionalnoj komunikaciji s roditeljima. Pregledom radova u bazama Scopus, WOS i Hrčak portal u razdoblju od 2010. godine do 2022. godine odabrano je ukupno N=12 radova za analizu.

Nakon uvida u odabrane radove, i odgovaranjem na postavljena istraživačka pitanja izdvajamo nekoliko ključnih spoznaja:

- 1) Obzirom da na portalu Hrčak nije pronađen niti jedan rad koji se bavi ovom tematikom, može se zaključiti kako tematika učiteljskih vještina savjetovanja u profesionalnoj komunikaciji s roditeljima nije dovoljno naglašena i istražena u Republici Hrvatskoj.
- 2) Najviše radova je iz SAD-a (N=4) i Europe (N=4) te je uočljiv izostanak internacionalne suradnje u istraživanjima ove tematike.
- 3) Odabrani radovi većinski (N=11) su empirijski radovi od kojih su N=7 kvantitativnog dizajna, a ostalih N=5 su bazirani na kvalitativnom dizajnu. U radovima temeljenima na kvalitativnom dizajnu provodili su se intervjui, anketa i studija slučaja, dok su u radovima a kvantitativnog dizajna sudionici bili uglavnom učitelji u kombinaciji s roditeljima i učenicima.
- 4) Glavni istraživački koncepti ovog rada bili su profesionalna komunikacija, vještine savjetovanja i partnerstvo s roditeljima, a analizom odabranih radova uočen je samo jedan istraživački rad koji je uključio sva tri koncepta, što dodatno potvrđuje nedovoljnu istraženost razmatrane tematike.
- 5) Ciljevi većine radova bili su usmjereni na kompetentnost učitelja za vođenje procesa savjetovanja i njihove komunikacijske kompetencije, te na mišljenja odnosno percepcije roditelja ili učitelja o njihovom partnerstvu s učiteljima.
- 6) Rezultati analiziranih istraživanja pokazali su naglašenu potrebu za razvijanjem učiteljskih kompetencija u području profesionalne komunikacije ili u vještinama savjetovanja. Većina sudionika istaknula je važnost

partnerstva roditelja i učitelja u svrhu osnaživanja odgojno-obrazovnog razvoja učenika i njihove budućnosti.

Analizom radova evidentirana je potvrda teorijskog dijela tematike vještine savjetovanja u profesionalnoj komunikaciji s roditeljima. Javlja se potreba za izgradnjom partnerstva roditelja i učitelja, te unaprjeđivanje učiteljskih kompetencija u vještinama savjetovanja i profesionalnoj komunikaciji.

Profesionalne zadaće učitelja obuhvaćaju razvoju partnerskih odnosa s roditeljima i pružanju podrške i neosporan je značaj temeljne i neke napredne vještine savjetovanja kao što su reflektiranja, parafraziranja, postavljanja pitanja, postavljanje izazova, tumačenje (interpretacija) i davanje informacija, Ako uistinu govorimo o kvalitetnom odnosu učitelja o razvoju profesionalnosti u podršci roditeljima, onda se vještine savjetovanja ne mogu izostaviti. Uključivanjem ovih vještina učitelji mogu poboljšati odnosno unaprjeđivati svoje partnerstvo s roditeljima te njima olakšati aktivno uključivanje u obrazovni proces.

Iako teorija i istraživanja prepoznaju značaj i zahtjeve, većina mogućnosti profesionalnog razvoja učitelja odnosno unaprjeđivanje njihovih kompetencija ostaje nepotpuna i nedovoljno povezana s kurikulumom, potrebama i mogućnostima učitelja. Potrebno je pronaći načine za održavanje kvalitete obrazovanja i profesionalnog statusa učitelja na visokoj razini jer suvremeni trendovi mijenjaju odgovornosti učiteljske profesije (Čepić i sur., 2015).

U Republici Hrvatskoj nema niti jedan evidentiran rad koji istražuje tematiku učiteljskih vještina savjetovanja u profesionalnoj komunikaciji s roditeljima, iako postoje u području ranog i predškolskog odgoja koji jednoznačno ukazuju da su odgajateljima potrebne vještine savjetovanja u radu s roditeljima, a da ih uglavnom stječu tijekom svog profesionalnog razvoja.

Općenito gledano, objavljen je ograničen broj radova vezanih za ovu tematiku, što ukazuje koliko je tema malo istražena. To posebno dolazi do izražaja jer je u pitanju prijenos komunikacijskih vještina i vještina savjetovanja koje su specifične za druge struke, a nisu adekvatno obrađeni u postojećim akademskim programima. Shodno

tome stvara se dovoljno prostora za daljnja istraživanja. Iako postoji tendencija da se ovoj tematici pridaje pozornost, ona je i dalje malo naglašena i nedovoljno istražena.

Ključno je isticati ove točke u svrhu optimalnog razvoja i napretka učenika. Budući učitelji, učitelji koji imaju iskustva u radu i roditelji zajedno trebaju udružiti svoje resurse i vještine kako bi postigli zajedničke ciljeve i donosili odluke koje su u korist dobrobiti djeteta i njegove ali i zajedničke budućnosti.

6. LITERATURA

1. Ajduković, M., Dijaloški i profesionalni razgovor U Ajduković, M., Vizek – Vidović, V., Žižak, A., *Interpersonalna komunikacija u profesionalnom kontekstu* (str. 147-182). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet.
2. Ajduković, M., Vještine interpersonalne komunikacije U Ajduković, M., Vizek – Vidović, V., Žižak, A., *Interpersonalna komunikacija u profesionalnom kontekstu* (str. 93-146). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet.
3. Al – Tahani, A., Nasser, R., (2012). Little Steps at Improving Preschool Teachers Practices through Counseling Skills in Qatar. *International Education Studies*(5-5), 163-172 Pribavljeno 14.04.2023. sa <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1067086.pdf>
4. British Association for Counselling and Psychotherapy. (2020). *A guide to the BACP counselling skills competence framework : The competences required to use counselling skills in a range of different roles and setting*. Leicestershire : BACP
5. Bognar, L. (2016). *Komunikacija*. Pribavljeno 25.06.2023. sa <https://ladislav-bognar.net/node/82>
6. Higgins JPT, Thomas J, Chandler J, Cumpston M, Li T, Page MJ, Welch VA (2022) *Cochrane Handbook for Systematic Reviews of Interventions version 6*. Cochrane Pribavljeno 14.05.2023. sa <https://training.cochrane.org/handbook/current/chapter-i>
7. Čepić, R., Vorkapić, S. T., Lončarić, D., Anđić, D., & Mihić, S. S. (2015). Considering Transversal Competences, Personality and Reputation in the Context of the Teachers' Professional Development. *International Education Studies*, 8(2), pp. 8-20. doi:10.5539/ies.v8n2p8
8. Čepić, R., Kalin, J. (Ur.) (2017). *Profesionalni razvoj učitelja: status, ličnost i transverzalne kompetencije* (str. 21-44). Rijeka: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci.

9. Čepić, R., Kalin, J., i Šteh, B. (2017). Profesionalni razvoj učitelja: kontekst, perspektive i izazovi. U R. Čepić i J. Kalin (Ur.), *Profesionalni razvoj učitelja: status, ličnost i transverzalne kompetencije* (str. 21-44). Rijeka: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci.
10. Kalin, J., Čepić, R. (Ur.) (2019). *Poklicni razvoj učiteljev: Ugled in transverzalne kompetence /Teachers' professional development: Status and transversal competencies*, Ljubljana, Rijeka: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani; Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci.
11. Čepić, R., Kalin, J., & Šteh, B. (2019). Poklicni razvoj učiteljev: kontekst, perspektive in izzivi (str.21-45) / Teachers' professional development: Context, perspectives, and challenges (pp.133-158) U J. Kalin i R. Čepić (Ur.), *Poklicni razvoj učiteljev: Ugled in transverzalne kompetence /Teachers' professional development: Status and transversal competencies*, Ljubljana, Rijeka: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani; Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci.
12. Čepić, R. (2020). Considering the Educational Needs, Conditions, and Opportunities in the Context of Teachers' Professional Development. In L. Gómez Chova, A. López Martínez, & I. Candel Torres (Eds.), *EDULEARN20 Proceedings* (pp. 4068–4074). IATED Academy. <https://doi.org/10.21125/edulearn.2020.1094>
13. Danise, T., (2019). *Basic Counselling Skills for Teachers*. London and New York : Taylor and Francis Group
14. DeCapua, A. i Tian, L. (2015). Developing the communication skills of early childhood teacher candidates: The case of advice. *Eurasian Journal of Applied Linguistics*, 1(2), 57–75.
15. ISSA (2021)., *Kompetentni učitelji 21. stoljeća*, Definicija kvalitetne pedagoške prakse, Pučko otvoreno učilište Korak po korak Pribavljeno 25.04.2023. sa <https://inskola.com/wp-content/uploads/2021/11/Kompetentni-ucitelji-21.-stoljeca.pdf>
16. Diković, M., Tatković, N., Tatković, S., (2016). *Pedagoško – psihološki aspekti komunikacije*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile.

17. Epstein, J.L., Sanders, M.G., Simon, B.S., Salinas, C.K., Rodriguez Jansorn, N., Van Voorhis, F., (2002) *School, family and community partnerships – your handbook for action*. Corwin Press, inc.
18. Farrell, A. i Collier, M. (2010). School personnel's perceptions of family-school communication: a qualitative study. *Improving Schools*, 13(1), 4–20.
19. Gerich, M., Bruder, S., Hertel, S., Trittel, M. i Schmitz, B. (2015). What Skills and Abilities Are Essential for Counseling on Learning Difficulties and Learning Strategies?. *Zeitschrift Für Entwicklungspsychologie Und Pädagogische Psychologie*, 47(2), 62–71.
20. Gisewhite, R. A., Jeanfreau, M. M., i Holden, C. L. (2019). A call for ecologically-based teacher-parent communication skills training in pre-service teacher education programmes. *Educational Review*, 73(5), 597–616.
21. Hackey, L. H., Cormier, S. (2012). *Savjetovatelj – stručnjak*. Zagreb: Naklada Slap
22. Hannon, L. i M O'Donnell. (2022). Teachers, parents, and family-school partnerships: emotions, experiences, and advocacy. *Journal of Education for Teaching*, 48(2), 1-15
23. Herman, R. (2020). The counseling needs of teachers' in pre-university education. *The 16th International Scientific Conference eLearning and Software for Education*, 10(5), 333-341
24. Hrvatska akademska i istraživačka mreža – CARNET. (2018). *Priručnik : „Profesionalnost i profesionalni razvoj učitelja, nastavnika i stručnih suradnika*. Zagreb: Algebra
25. Juričić, M., (2012). *Pedagoške kompetencije suvremenog učitelja*. Zagreb : Recedo
26. Klišanić, A., Skočić Mihić, S., & Čepić, R. (2020). Croatian Teachers' Competencies in Parental Counseling Support with Regards to Professional Development – a Systematic Review. In L. Gómez Chova, A. López Martínez, & I. Candel Torres (Eds.), *ICERI2020 Proceedings* (pp. 8381–8389). IATED. Academy. <https://doi.org/10.21125/iceri.2020.1867>
27. Kolak, A. (2006). Suradnja roditelja i škole. *Pedagogijska istraživanja*, 3 (2), 123-138

28. Koprivnjak, I. (2022). Razvijanje partnerskih odnosa učitelja, roditelja i lokalne zajednice. *Časopis za odgojne i obrazovne znanosti Foo2rama*, 6(6), 51-61
Pribavljeno 29.04.2023. sa <https://hrcak.srce.hr/299824>
29. Koritinik D. (2021). *Komunikacija roditelja i odgajatelja*. Završni rad. Učiteljski fakultet, Odsjek za odgojiteljski studij, Petrinja
30. Kottler, J.A., Kottler, E., (2007). *Counselling skills for teachers*. SAGE Publications : Corwin Press
31. Kraft, M. i Dougherty, S. (2013). The Effect of Teacher–Family Communication on Student Engagement: Evidence From a Randomized Field Experiment. *Journal of Research on Educational Effectiveness*, 6(3), 199–222.
32. Lasode, A. i Adeyanju, O. (2017). Parental Involvement In Early Childhood Education In Ogun-State, Nigeria: Implication For Counselling. *European Proceedings of Social and Behavioural Sciences*. Pribavljeno 10.05.2023. sa <https://www.europeanproceedings.com/article/10.15405/epsbs.2017.10.20>
33. Loziak, A. (2022). Teacher-Parent Relationships, Forms of Communication and Factors that Affect Them. *Pedagogika-Pedagogy* 94(6), 779–790.
34. Ljubetić, M. (2014). *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno-obrazovne ustanove i zajednice*. Zagreb : Element.
35. Mlinarević, V., (2002). Učitelj i odrednice uspješnog poučavanja. *Život i škola* 47(7), 140-141 pribavljeno 10.05.2023. sa <https://www.bib.irb.hr/505871>
36. Moate, J. i Ruohotie-Lyhty, M. (2014). Identity, agency and community: reconsidering the pedagogic responsibilities of teacher education. *British Journal of Educational Studies*, 62(3), 249-264.
37. Mrkonjić, A. i Vlahović, J. (2008). Vrednovanje u školi. *Acta Iadertina*, 5 (1), 27-37 Pribavljeno 10.05.2023. sa <https://hrcak.srce.hr/190056>
38. NVOO. (2016). *Okvir nacionalnog standarda kvalifikacija za učitelje u osnovnim i srednjim školama: Preporuka*. Pribavljeno 12. 05. 2023. sa http://nvo.hr/?page_id=391
39. Nelson – Jones, R., (2005). *Practical counselling and helping skills*, London : SAGE publications
40. Nelson-Jones, R. (2007). *Praktične vještine u psihološkom savjetovanju i pomaganju*. Jastrebarsko: Naklada Slap

41. Ntinda, K., Dlamini, P. S. (2019). Educator self-perceived life skills education implementation practices: An exploratory study. *Journal of Psychology in Africa*, 29(5), 520–526.
42. Ozcinar, Z. (2020). Development of teacher-parent communication competence scale (TPCCS). *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 15(2), 349–357.
43. Ozmen, F., Akuzum, C., Zincirli, M., i Selcuk, G. (2016). The communication barriers between teachers and parents in primary schools. *Eurasian Journal of Educational Research*, 66, 26-46
44. Page MJ, McKenzie JE, Bossuyt PM, Boutron I, Hoffmann TC, Mulrow CD, et al. *The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews* Pribavljeno 09.04.2023. sa <http://www.prismastatement.org/PRISMAStatement/PRISMAStatement.aspx>
45. Pažin – Ilakovac, R. (2015). Od savjetodavnoga rada do predagoškog savjetovanja u školi, *Magistra iadertina*, 10(1), 49-63 Pribavljeno 24.04.2023. sa <https://hrcak.srce.hr/154214>
46. Polić I. (2017). *Metode uspješne komunikacije*. Završni rad. Učiteljski fakultet, Odsjek za odgojiteljski studij, Petrinja
47. Shinta, R., Ardina, M. i Suprapti, A. (2018). Analysis Study of Guidance and Counseling Teachers Competency. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 295, 244-246
48. Skočić Mihić, S., Vlah, N. i Bošnjak, A. (2018). Parental Perception of Parent-Teacher Partnerships in Croatian Preschool Institutions. *Croatian Journal of Education*, 20 (3), 199-215.
49. Skočić Mihić, S., Blanuša Trošel, D. i Katić, V. (2015). Odgojitelji predškolske djece i savjetodavni rad s roditeljima. *Napredak*, 156(4), 385-400.
50. Skupnjak, D. (2011). Kurikulum i profesionalni razvoj učitelja u Hrvatskoj. *Napredak*, 152(2), 305-324 Pribavljeno 09.05.2023. sa <https://hrcak.srce.hr/82739>
51. Tadić, M., Skočić Mihić, S., Sriča, S. (2016) Parenting support by preschool teachers and parental satisfaction with the cooperation. U Tatković, N.,

- Radetić-Paić, M. i Blažević, I. *Kompetencijski pristup kvaliteti ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja* (str 247 – 264), Pula: Dječji vrtić Medulin
52. Turney, S. (2022, December 07). *Systematic Review: Definition, Example & Guide*. Scribbr. Pribavljeno 24.05.2023. sa <https://www.scribbr.com/methodology/systematic-review/>
53. Vizek – Vidović, V., (2005) *Cjeloživotno obrazovanje učitelja i nastavnika : višestruke perspektive*. Zagreb : Institut za društvena istraživanja u Zagrebu
54. Žižak, A., Komunikacija: Definicija i obilježja U Ajduković, M., Vizek – Vidović, V., Žižak, A., *Interpersonalna komunikacija u profesionalnom kontekstu* (17-54). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
55. Žižak, A., Komunikacijske vještine U Ajduković, M., Vizek – Vidović, V., Žižak, A., *Interpersonalna komunikacija u profesionalnom kontekstu* (77-91). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet